DOCUMENT RESUME

ED 216 191 CE 032 533

AUTHOR Watson, Joan Q.; Kopania, Margaret
TITLE Know Your Laws. Polish.
INSTITUTION Flagler County District School Board, Bunnell, FL.; Florida State Dept. of Education, Tallahassee. Div. of Adult and Community Education.
PUB DATE 81
NOTE 178p.; For related documents see CE 032 531-537.
LANGUAGE English; Polish

EDRS PRICE MF01/PC08 Plus Postage.
DESCRIPTORS Adult Education; Citizenship Education; Citizenship Responsibility; *Civics; Civil Rights; Competency Based Education; Consumer Protection; Court Litigation; Courts; Delinquency; *Federal Government; *Laws; Learning Modules; *Legal Education; Legislation; *Local Government; Police; Presidents; *State Government; Voting; Voting Rights
IDENTIFIERS *Bilingual Materials; Florida

ABSTRACT

This Polish langauge version of "Know Your Laws" consists of 24 self-contained modules designed to acquaint the Florida adult student with laws she/he will meet in everyday life; fundamentals of local, state, and federal governments; and the criminal and juvenile justice systems. (The 130 objectives are categorized in the first three levels of the Cognitive Domain and parallel the Adult Performance Level competencies.) Rationale and terminal performance objectives are first presented. Each module may contain some or all of the following: objectives, vocabulary list with definitions, enabling activities, and handout(s). Topics covered include need for laws, driving laws and signs, voting, duties and responsibilities of citizens, consumer law, citizen rights, legal importance of name, need for lawyer, legal documents, social legislation, Florida police, local government, elected county government, state officials, Florida governor, Florida laws, how a bill becomes a law (state and federal), powers of the president, United States Court System, Miranda warnings, felonies versus misdemeanors, court appearances, juvenile justice system, and juvenile delinquent and PINS (Persons in Need of Supervision). With the exception of the handouts, which are in English only, all materials are presented in both English and Polish in parallel columns/text. A competency task matrix and bibliography are appended. (YLB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED216191

POLISH

Know Your Laws

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

✓ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

E. L. Taylor

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

Written By Joan Watson
Illustrated By R. Fraser
Translated By M. Kopania

CE032 533

KNOW YOUR LAWS

This project was developed under the provisions of Section 310 of the Adult Education Act, Public Law 89-750, in cooperation with the State Department of Education, Adult and Community Education Section, Tallahassee, Florida and the Flagler County School Board, Bunnell, Florida.

WRITTEN BY

Joan Q. Watson, M.Ed.
Project Coordinator

CO-AUTHOR - POLISH

Margaret Kopania

TYPED AND EDITED BY

Ruth C. Hamm

ILLUSTRATED BY

Robin Finney

Published by
Northeast Florida Educational Consortium
1981

Copyright Applied For
Department of Education, State of Florida

FLAGLER COUNTY SCHOOL BOARD

P. O. Box 755

Bunnell, FL 32010

SCHOOL BOARD

Roy W. Likins, Chairman
E. W. Anderson
James L. Dupont
Larry S. Goodemote
Herschel C. King

SUPERINTENDENT

Richard C. Wells

DIRECTOR OF ADULT AND COMMUNITY EDUCATION

E. L. Taylor

ACKNOWLEDGEMENTS

Acknowledgement is extended to John E. Lawrence, Administrator of Adult and Community Education, Department of Education, Tallahassee, Florida, and his staff, for their far-sightedness in the development of pertinent materials for the advancement of quality education for the adult learner.

*****

Appreciation is expressed to Richard C. Wells, Superintendent, and the Flagler County School Board for their support and dedication for the improvement and advancement of the Adult Education Program within Flagler County and the state of Florida.

*****

Special recognition to E. L. (Buddy) Taylor, Director of Adult and Community Education, Flagler County School Board. Mr. Taylor was the originator of the 310 SOFLAIR Grant Project--the outcome of which is KNOW YOUR LAWS.

A very special thanks to Ruth C. Hamm, Office Manager of the Adult and Community Education, Flagler County School Board. Mrs. Hamm's expertise is exhibited in the editing and the typing of this text. It was through her dedicatio and perserverance that KNOW YOUR LAWS was completed.

*****

Acknowledgement is conveyed to the members of the Florida Bar Association and the Florida Law Enforcement Agencies of Flagler and Volusia Counties for their excellent co-operation and contribution.

POLISH

TABLE OF CONTENTS

		Page
Rationale and Terminal Performance Objective		1
Module I	: Dlaczego Prawa są Niezbędne	2
	Handout--Laws Throughout the Ages	5
Module II	: Przywileje Twojego Prawa jazdy	7
	Roadwork	10
	On The Road	11
Module III	: Twój Glos Ma Znaczenie	12
Module IV	: Twoje Obowiązki i Odpowiedzialności jake Obywatel	15
Module V	: Ty I Prawo Konsumpcji (Spozycia)	18
Module VI	: Twoje Prawa jako Obywatel	21
Module VII	: Znaczenie Prawne Twojego Nazwiska	24
Module VIII	: Kiedy Potrzebujesz Prawnika	26
Module IX	: Dokumenty Prawne w Twoim Życiu	29
Module X	: Ustawodawstwo Socjalne--Pewne Podatki Zwracają Się	33
	Handout	38
	Handout	39
Module XI	: Policjanci i Policjantki Florydy	40
Divisions of Government		
Module XII	: Jak Pracuje Twój Rząd Lokalny	
	Mayor-Council Government Chart	
	Commissioner Government	
	Council-Manager Government	
Module XIII	: Ty i Twój Wybrany Rząd Prowincyjny	
	Handout	
Module XIV	: Twoi Urzędnicy Stanowi	
Module XV	: Gubernator Florydy	
	Handout: The Many Hats of the Governor.	
Module XVI	: Laicka Znajomość Pewnych Praw Stanu Floryda	
Module XVII	: Jak Projekt Ustawy Staje sie Prawem (Federalynym i STanowym)	
	Handout: Chart	
Module SVIII	: Prawa Prezydenta	
U. S. Government		
Module XIX	: System Sądowy Stanów Zjednoczonych	
	Handout: Chart	
Module XX	: Ty i Pouczenie Miranda	
	Handout	

TABLE OF CONTENTS

		Page
Module XXI	: Zbrodnie versus Przekroczenie.....	74
Module XXII	: Kiedy Udajesz się do Sadu.....	76
Module XXIII	: System Sądowy dia Nieletnich.....	79
Module XXIV	: Młodociani Przestępcy i Społecznie Niedostosowan.....	82
Competency TAsk Matrix - Modules 1 - 24.....		84
Bibliography.....		85

RATIONALE

The purpose of Know Your Laws is to acquaint the student with the laws he or she will encounter in everyday life, and the fundamentals of our local, state and federal governments and our criminal and juvenile justice system. Emphasis will be placed on Florida laws, consumer application needs, legal documents and social legislation.

TERMINAL PERFORMANCE OBJECTIVE

For the student, your primary goal is to become knowledgeable of the laws on the local, state and federal levels as stated in Know Your Laws. Upon completion of one or all twenty-four (24) modules, the student must achieve a passing score of 70%. The satisfactory passing score of 70% and the ability to demontrate proficiency and practical application in comprehending and utilizing legal terminology and obeying the laws indicates a student can successfully interact in the mainstream of our American society.

Module: Why Laws Are Needed — MODULE I — Moduł: Dlaczego Prawa są Niezbędne

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
1. The student will define the word "laws."	1. Student zdefiniuje słowo: "prawa".
2. The student will list five (5) reasons why laws are needed.	2. Student wymieni pięć (5) prowodów, dla których prawa są niezbędne.
3. The student will learn why some laws are not enforceable.	3. Student pozna, dlaczego pewne prawa nie są przeprowadzone ustawowo.
4. The student will be able to explain three (3) types of law through the ages.	4. Student wyjaśni trzy (3) rodzaje prawa, które wynikają z dwóch (2) wielkich tradycji.
5. The student will explore modern types of law which follows two (2) great traditions.	5. Student zbada nowoczesne rodzaje prawa, które wynikają z dwóch (2) wielkich tradycji.

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
anarchy	: a society which has no laws or government to make laws	anarchia	: kiedy społeczeństwo nie posiada systemu prawnego lub rządu ustanawiającego prawa.
law	: the binding rule of society, set up by the people and backed by some kind of enforcement	prawo	: wiążące zasady społeczeństwa, ustanowione przez ludzi i zabezpieczone poprzez jakiś rodzaj ustawodawstwa.
criminal law	: law dealing with an act harmful to a society	prawo karne	: prawo mające do czynienia z działalnością szkodliwą dla społeczeństwa.
administrative law	: law dealing with how a government is to be organized	prawo administracyjne	: prawo do spraw organizacji rządu.
civil rights	: the basic rights of an individual	prawo obywatelskie	: podstawowe prawa indywidualnych obywateli.
code	: a listing of all laws that are in effect	kodeks	: lista wszystkich praw obowiązujących aktualnie

(continued on next page)

(dokończenie na następnej stronie)

Module: Why Laws Are Needed (continued)

Modul: Dlaczego Prawa sa Niezbedne (ciag dalszy)

OBJECTIVES

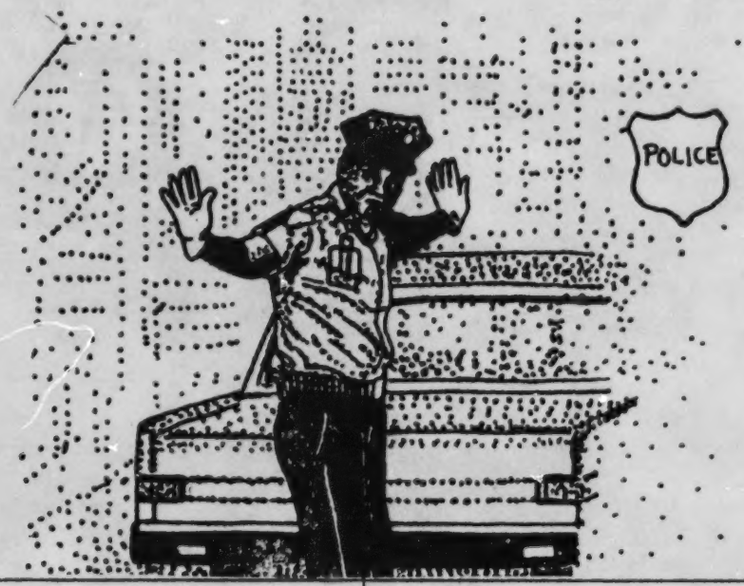

VOCABULARY - DEFINITIONS

natural law	**: certain fundamentals of justice applying to all people**
common law	**: a system based both on laws and judges' decision**
enforceable	**: to compel observance of the law**
civil law system	**: a system dating back to the Code of Justinian**

15

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

prawo naturalne	: pewne fundamentalne zasady sprawiedliwości dotyczące wszystkich ludzi
prawo obyczajowe	: system oparty na prawach i decyzjach sędziów
przeprowadzenie ustawowo	: zmuszenie do przestrzegania prawa
system prawa cywilnego	: system datujący się od Kodeksu Justyniańskiego

16

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Use handouts to assist you with your objectives. 2. Participate in classroom discussions over objectives 3. Listen to guest speaker 4. View films 5. Review vocabulary/word meanings 6. Study handouts	1. Użycie druków jako pomocy do wyszczególnionych tematów 2. Uczestnictwo w dyskusjach w klasie na tematy w wyszczególnieniu. 3. Wysłuchanie zaproszonego gościa. 4. Obejrzeniefilmów. 5. Powtórzenie słownictwa - znaczenie słów. 6. Przestudiowanie druków.
RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher.	

HANDOUT--Laws Throughout the Ages

Code of Hammurabi

The Code of Hammurabi is one of the earliest list of laws. This list was put together around 1790 B.C. on the orders of Hammurabi. Hammurabi was the king of ancient Babylonia. Babylonia is now the country of Iraq. A listing of laws is called a "Code." The Code of Hammurabi was chiseled in stone. The Code of Hammurabi can be found in a museum in Paris and the writing is still readable. Some of the laws of this Code are stated above and list punishment for wrongdoers.

The Ten Commandments

Another code of law came from the Middle East. This was called the Ten Commandments, or the Law of Moses. Moses was the leader of the Jewish people. Thus, the code sums up the religious rules/laws of the Jewish people. The Ten Commandments are moral rules. They are rules for telling what is right from wrong. Unlike the Code of Hammurabi, the Ten Commandments do not list punishment for wrongdoers. Through the ages the Ten Commandments have had an effect on Christians, Moslems and some ideas are found in United States laws.

Roman Laws: Laws of the Timeline Tables

The Romans were one of the great civilizations of the world. Roman laws were fairly simple and school children were made to memorize the laws. The laws were arranged on timeline stone tables. This code, called Laws of the Twelve Tables, was written around 450 B.C. Of special importance was the Roman idea--that certain principles of justice applied to all people. They called these principles "natural law." These principles of "natural law" are thoughts expressed in our Declaration of Independence.

Code of Justinian (533-534 A.D.)

The Code of Justinian originated by order of Justinian I, emperor of Constantinople, a part of the Eastern Roman Empire. After the collapse of the Roman civilization, Justinian I ordered his lawyers to draw up a list of the best Roman laws. From this list, the lawyers produced a new code of law. It was called The Code of Justinian, or "The Body of Civil Law." Throughout the years, the Code of Justinian was updated, especially under the French emperor, Napoleon.

The Code of Justinian differs from our modern laws in many ways. For example: theft was not considered a crime, but a dispute between two people was. The victim had to sue the thief. If the victim won, the thief would have to repay the victim. The code gave both married and unmarried women the right to own property and to make legal agreements. There are still some nations throughout the world that do not give women certain rights like the above.

Common Law (1154-1189 A.D.)

In the early Middle Ages, English law lacked consistency. Henry II, who ruled England from 1154-1189 A.D. played a major role in reforming the law. He sent judges throughout the country to hold court. Wherever these judges went, they applied the same rules of law. These rules became known as the "Common Law." Common Law is the basis of law for most English-speaking countries throughout the world, including the United States and Great Britain.

"Precedent Common Law" is sometimes called "judge-made-law," because it grew out of the decision (precedent) of judges. Common Law also has many rules (laws) made by law-making bodies, such as the British Parliament in England; in the United States, laws are made by the Congress or the states. Judges who must apply these laws still rely on "precedent"--the decisions of judges in earlier cases.

Module: Your Driving Right--Privilege MODULE II Moduł: Przywileje Twojego Prawa Jazdy

OBJECTIVES

1. The student will recognize and interpret traffic signs and symbols.
2. The student will comprehend the importance of obeying traffic signs and symbols.
3. The student will identify violations of the license law which are serious offenses pertaining to cars/motorcycles.
4. The student will list state laws for bicycles and moped riders.
5. The student will learn how and where to apply for a state identification card or a driver's license.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student rospozna i zinterpretuje znaczenie znaków i symboli drogowych.
2. Student zrozumie znaczenie przestrzegania przepisów i znaków drogowych.
3. Student wymieni poważne wykroczenia przepisów prawa drogowege dotyczących prowadzenia samochodów i motocykli.
4. Student sporządzi listę praw stanowych dotyczących prowadzenia rowerów i tym podobynch pojazdów.
5. Student posna jak i kiedy ubiegać się o stanową kartę identyfikacyjną lub prawo jazdy.

VOCABULARY - DEFINITIONS

vehicle : any means of carrying persons or goods from place to place

interpret : to explain or tell

symbols : sign with letters on it

obey : to carry out the orders of someone--law to mind

comprehend : to understand fully

yield : to give way; to grant right of way

warning : something that warns--signs or notices of something that may or will happen

(continued on next page)

SŁOWNICTWO I DEFINICJE

pojazd : jakikolwiek środek służący do przewozu osób lub rzeczy z miejsca na miejsce.

zinterpretować : wyjaśnić lub wytłumaczyć

symbole : znaki z literami na nich.

przestrzegać : podporządkować się wydanym poleceniom, usłuchać praw.

zrozumieć : wiedzieć dokładnie.

ustąpić : przpuścić kogoś, dać komuś prawo pierwszeństwa.

ostrzeżenie : coś co ostrzega, znak lub notyfikacja o czymś co moż lub ma się stać.

(dokończenie na następnej stronie)

Module: Your Driving Right--Privilege (continued)

Moduł: Przywileje Twojego Prawa Jazdy (ciąg dalszy)

OBJECTIVES

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
participate	: to have a share in common with others; to take part	uczestniczyc	: brać udział w czymś wraz z innymi, dzielić coś wspólnego z innymi
regulation	: a rule or order having the force of law	regulacja	: polecenie lub nakaz o charakterze prawnym
responsibility	: the quality of being trustworthy; reliable	odpowiedzialność	: być godnym zaufania, pewnym
defensive	: serving to defend or protect	ostrożny	: uważny, czujny, ochronny
preventive	: that which prevents something from happening	zapobiegawczy	: ustrzegający przed wydarzeniem się czegoś
privilege	: to grant a right or liberty to someone	przywilej	: przyznanie komuś prawa lub słuszności

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Draw and label traffic symbols	1. Narysować i oznakować symbole drogowe.
2. Participate in groups--discussions on traffic signs and regulations/laws defensive driving and preventive injuries. State finding of each group.	2. Uczestnictwo w grupach - dyskusje na temat znaków drogowych, regulacji, praw, ostrożnej jazdy, zapobiegania wypadkom: zebrać stwierdzenia grup dla przekazania całej klasie.
3. Make flow chart on bicycle and moped laws	3. Wykonać szkic praw dotyczących rowerów i tym podobnych pojazdów.
4. Transparencies: overhead projector	4. Transparenty: projekcje ponad głową.
5. AV cassettes/films	5. AV kasety/wyświetlenie filmów.
6. Map of city/county	6. Plan miasta/regionu.
7. Review vocabulary terms and meanings	7. Powtórzenie słownictwa, terminów i znaczenia słów.

RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher	

END MOPED AND BICYCLE

Module II

Roadwork

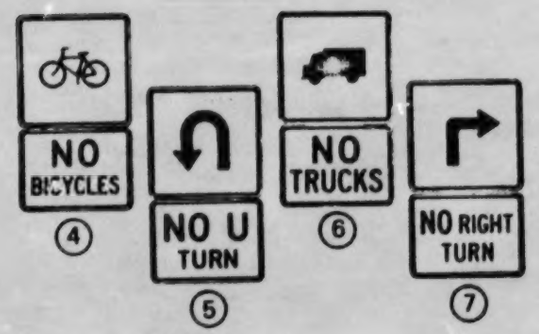

ANSWER THE QUESTIONS WITH THE CORRECT NUMBER

1. Which sign tells you that you cannot make a U turn? _____
2. Which sign tells you there may be farm animals crossing the road? _____
3. Which word on a sign tells you that you may need to stop to let another car go by? _____
4. Which sign tells you that you cannot ride your bicycle? _____
5. Which sign means pedestrian crossing? _____
6. Which sign means no trucks allowed on this road? _____
7. Which sign tells you not to enter a certain street? _____
8. Which sign tells you to stay to the right side of the road? _____

On the Road

ANSWER THE QUESTIONS WITH THE CORRECT NUMBER:

1. Which sign tells you that traffic will be going in both directions? ____
2. If a truck is 13 feet (13') high, which road sign would be important for the driver to read? ____
3. Which sign means there is a steep downgrade? ____
4. Which sign means two roads are coming together? ____
5. Which sign would be very important to read if it was raining? ____
6. Which sign tells you a divided highway is just ahead of you? ____

Module: Your Vote is Important MODULE III Moduł: Twój Głos Ma Znaczenie

OBJECTIVES

1. The student will learn about our political party system.
2. The student will describe the advantages and disadvantages of our two-party system.
3. The student will comprehend the importance of his/her vote in state and presidential elections.
4. The student will list the qualifications needed to register to vote in the state of Florida.
5. The student will participate in a mock election.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna system naszej partii politycznej.
2. Student opisze korzyści i niekorzyści naszego dwupartyjnego systemu.
3. Student zrozumie znaczenie jego/jej głosu w wyborach stanowych i prezydenckich.
4. Student sporządzi listę kwajifikacji niezbednych do zarejestrowania się do głosowania w stanie Floryda.
5. Student weźmie udział w upozorowanej elekcji.

VOCABULARY - DEFINITIONS

voting : formal process by which people express their choice about the way government is run

ballot : official list of people who are running for office

electorate: all the people who are qualified to vote

register : a written record of list of people who will vote

polls : voting places

political party : group of people taking part in the election with the goal of winning control of the government

Republican: political party: GOP (Grand Old Party); symbol--elephant

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

głosowanie : oficjalny proces, przez który ludzie wyrażają swoje preferencje na temat rządzenia krajem.

tajne głosowanie : oficjalna lista osób ubiegających się o nominacje do stanowisk panstwowych.

wyborcy : ci wszyscy, którzy kwalifikują się do wzięcia udziału w głosowaniu.

regestracja : dokument na piśmie z listą ludzi, którzy będą głosować.

rule : miejsca głosowania.

partia polityczna: grupa ludzi biorąca udział w wyborach, której celem jest uzyskanie kontroli w rządzie.

Republikanin : partia polityczna: GOP (Wielka Stara Partia); symbol--słoń.

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: Your Vote is Important (continued)

Moduł: Dlaczego Prawa sa Niezbedne (ciag dalszy

OBJECTIVES

VOCABULARY - DEFINITIONS

Democrat : political party: People's Party; symbol--donkey

coalition: an alliance of two or more parties

plank : principal or promise of a political party

election : selection by vote

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

Demokratyczny : partia polityczna: Partia Narodowa; symbol: osioł.

koalicja : przymierze dwóch lub więcej partii.

zasada programu politycznego : naczelna zasada lub obietnica partii politycznej.

wybory : wybór przez głosowanie.

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Group discussion of political parties--advantages and disadvantages	1. Dyskusje w grupach na temat partii politycznych--korzyści i niekorzyści.
2. Transparencies: voter's qualifications--state of Florida	2. Transparenty: kwalifikacje głosujących--stan: Floryda.
3. Cassette/suggested films	3. Kasety/polecane filmy.
4. Election: class candidates	4. Wybory: kandydaci z klasy.
5. Stage mock election: political issues, party plank, ballot, electorate, polls/voting	5. Pozorowane wybory: kwestie polityczne; partyjna zasada programu politycznego; tajne głosowanie; ogół wyborców; listy wyborcze/głosowanie.
6. Review vocabulary terms	6. Powtórzenie terminów i słownictwa.
7. Guest speaker	7. Zaproszony mówca.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Następujące źródła będą przygotowane przez nauczyciela: książki, filmy, broszury.

Module: Your Duties and Responsibilities as a Citizen

Modul: Twoje Obowiązki i Odpowiedzialności jako Obywatel

OBJECTIVES

1. The student will comprehend fundamentals pertaining to his/her duties and responsibilities as a citizen.

2. The student will participate in a classroom discussion covering the fundamentals as follows:

   A. Obeying the Law
      1. Reasons for obeying the law
      2. Thinking about obeying the law

   B. Paying Taxes
      1. Reasons for paying taxes
      2. Thinking about paying taxes

   C. Serving in the Armed Forces
      1. Reasons for military service
      2. Thinking about military service

(continued on next page)

VOCABULARY - DEFINITIONS

responsibilities : something for which a person is responsible; a duty requiring much attention

fundamental : a principle or law that serves as the foundation of a system; essential part

taxes : a charge, usually of money, to raise funds for the costs of government; a duty

civil disobedience : concept according to which a person may--or should--break a law that he or she considers unjust, accepting arrest and even imprisonment without trying to escape punishment

initiative : a vote in which the public can make laws directly, without action by legislative

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna zasady odnoszące się do jego obowiązków i odpowiedzialności jako obywatel.

2. Student weźmie udział w dyskusji w klasie na temat następujących zasad:

   A. Przestrazeganie Prawa
      1. Powody przestrzegania prawa
      2. Rozważania o przestrzeganiu prawa

   B. Płacenie Podatków
      1. Powody płacenia podatków
      2. Rozwazania o płaceniu podatków

   C. Służba wojskowa
      1. Powody służby wojskowej
      2. Rozważania na temat służby wojskowej

(Dokończenie na nastepnej stronie)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

odpowiedzialność : coś, za co osoba jest odpowiedzialna: obowiązek wymagający dużo uwagi

podstawa : reguła lub prawo, które służy jako fundamentalna zasada systemu; zasadnicza część

podatki : obciążenie, swykle pieniężne, ustanowienie funduszy dla pokrycia kosztów rządu; obowiazek

cywilne nieposłuszeństwo : koncept, zgodnie z którym osoba może - lub powinna - nie usłuchać prawa, które uwaza za niesłuszne, akceptujac areszt i nawet uwięzienie bez próby uniknięcia kary

inicjatywa : uchawała, dzięki której społeczeństwo może uchwalić prawa bezpośrednio, bez pośrednictwa

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: Your Duties and Responsibilities as a Citizen (continued)

Moduł: Twoje Obowiązki i Odpowiedzialności jako Obywatel (dokończenie)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
D. Attending School 1. Reasons for attending school 2. Thinking about attending school	D. Uczęszczanie do szkoły 1. Powody uczęszczania do szkoły 2. Rozważania o uczęszczaniu do szkoły
E. Voting 1. Reasons for voting 2. Thinking about the importance of your vote	E. Głowowanie 1. Powody głowowania 2. Rozważania o ważności twojego głosu
F. Serving as a Juror or Witness in Court 1. Reasons for serving 2. Thinking about the role of the juror or witness in court	F. Będąc Przysięgłym lub Świadkiem w Sądzie 1. Powody służenia jako przysięgły lub świadek 2. Rozważanie na temat roli ławnika lub świadka w sądzie

VOCABULARY - DEFINITIONS		SLOWNICTWO - DEFINICJE	
military draft	: a system requiring people to enter military service	pobór wojskowy	: system, który obowiązuje ludzi do służby wojskowej
conscientious objector	: a pacifist who refuses to be drafted as a military fighter	oponujący przeciwko służbie wojskowej pod wpływem głosu sumienia	: pacyfista, który odmawia podjęcia służby jako żołnierz walczący
pacifist	: someone who believes that taking part in war is wrong on religious or moral grounds	pacyfista	: ten, kto wierzy, że udział w wojnie jest przeciwko wierzeniom religijnym lub moralnym
jury duty	: the responsibility of serving on a jury when asked to do so		
subpoena	: a court order instructing someone to appear in court or produce a document		
obey	: to carry out the orders of someone or the law		
duties	: something a person is morally bound to do or not to do		

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Group discussion over objectives	1. Dyskusje w grupach na wyszczególnione tematy.
2. Collect newspaper articles where citizens assume their duties and responsibilities	2. Zebrać artykuły z gazet, w których obywatele rozważają swoje obowiązki i odpowiedzialności
3. Guest speakers	3. Zaproszeni goście.
4. Handouts	4. Druki.
5. Review vocabulary/word meanings	5. Powtórzenie słownictwa/znaczenie słów.
6. Role playing of duties/responsibilities	6. Gra w obowiązki/odpowiedzialności.

RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: You and Consumer Law MODULE V Moduł: Ty I Prawo Konsumpcji (Spozycia)

OBJECTIVES

1. The student will learn that society has responded to consumer voicing their complaints about dishonest business practices by passing consumer laws.
2. The student will identify various appeals used in advertising.
3. The student will evaluate a variety of common fraudulent practices and how the law protects him/her against such practices.
4. The student will make a contractual agreement - oral/written.

(continued on next page)

VOCABULARY - DEFINITIONS

consumer : a person who buys or uses goods of any kind

respond : to answer; to reply

identify : to make, treat, or regard a thing as the same as something else

complaints : to express discontent; to find fault

evaluate : to find the value of

fraudulent : based on or done by fraud, deceit, trickery

contract : an agreement, especially a written agreement

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna, że społeczeństwo odpowiedziało na skargi konsumentów (uzytkowników) na temat nieuczciwych praktyk przedsiębiorstw handlowych poprzez ustanowienie praw konsumenta (użytkownika).
2. Student zidentyfikuje różne wezwania używane w reklamie.
3. Student oceni różnorodność powszechnie używanych oszukańczych praktyk i jak prawo chroni go/ją przeciwko tym praktykom.
4. Student przygotuje zobowiązującą umowe - ustnie/pisemnie.

(dokończenie na nastepnej stronie)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

konsument : użytkownik, osoba, która kupuje lub używa wszelkiego rodzaju dobra

odpowiadać : reagować, dawać odpowiedź

identyfikować : przyjąć, traktować lub uważać coś za to samo, co coś innego

skargi : wyrazić niezadowolenie po odkryciu oszustwa

ocenić : znaleźć wartość czegoś

oszukańczy : oparty na lub dokonany poprzez oszustwo, fałsz, nabranie kogoś

kontrakt : umowa, a szlaszcza umowa na piśmie

(dokoçnczenie na następnej stronie)

Module: You and Consumer Law (Continued)

Moduł: Ty I Prawo Konsumpcji (Spozycia)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
5. The student (consumer) will discuss his/her responsibility as part of a contractual agreement.	5. Student (konsument) przedyskutuje jego/jej odpowiedzialnoś jako część zobowiazującej umowy.
6. The student will decide the best actions for dealing with complaints he/she may have.	6. Student zdecyduje o najlepszym postępowaniu w sprawach skarg on/ona moze napotkać.
7. The student will list several ways in which he/she is protected by consumer laws.	7. Student wymieni kilka zabezpieczających go/ją praw konsumenta (użytkownika).

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO	
advertise	: to announce publicly, as in print, over the radio, TV, newspapers; as to advertise a sale	reklamować	: zaanonsować publicznie, to jest: na piśmie, poprzez radio, telewizję, gazety, proponując sprzedaż
practices	: to do or observe often or usually	praktyki	: robić coś lub przyczyniać czegoś często lub zwykle
repossession	: to take possession of in default of payment	przejecie własności	: odebranie własności w wyniku nie dokonania płatności
guarantee	: something that is given or held as a security	gwarancja	: coś, co jest dane jako ubezpieczenie
warrantee	: the person to whom a warrantee is made; to guarantee to a person good title to a possession	beĺnomocnik	: osoba, która otrzymuje gwarancję, gwarantować komuś prawo do posiadania.

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Group discussions on goods and services, door-to-door salesman, advertisements	1. Dyskusje w grupach na temat dóbr i usług, sprzedaży od-drzwi-do-drzwi, reklamy
2. Concepts of contracts	2. Zasady kontraktów
3. Bring in ads from daily newspaper, discuss "bait 'n switch" technique	3. Przynieść ogłoszenia z gazety codziennej i przedyskutować sposób sprzedazy "na przynęte".
4. Films/cassettes	4. Filmy/kasety
5. Guest speaker: Chamber of Commerce	5. Zaproszony mówca - Izba Handlowa
6. Crossword puzzle	6. Krzyżowka
7. Role play and grade behavior: customer vs. salesperson	7. Zabawa w sprzedwacę i klienta - ocena zachowań
8. Who, what, when and where to air consumer complaints/ orally or written	8. Kto, co, kiedy i gdzie na temat wyrażania skarg konsumenta (użytkowniks) - ustnie i pisemnie

RESOURCES

Resources will be given by the teacher.

Module: Your Right as a Citizen MODULE VI **Moduł:** Twoje Prawa jako Obywatel

OBJECTIVES

1. The student will acquire knowledge about the Constitution of the state of Florida and the Constitution of the United States.
2. The student will comprehend the basic fundamentals of the Bill of Rights and remaining amendments to the Constitution.
3. The student will define the difference between citizenship by birth and citizenship by naturalization
4. The student will describe your responsibilities as a citizen to your community and the United States of America.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zapozna się z Konstytucją Stanu Floryda oraz Konstytucją Stanów Zjednoczonych.
2. Student zrozumie podstawy Ustawy Praw oraz pozostałych poprawek do Konstytucji.
3. Student zdefiniuje różnicę pomiędzy obywatelstwem przez urodzenie i obywatelstwem przez naturalizację.
4. Student opisze swoje obowiązki w stosunku do swojego okręgu i Stanów Zjednoczonych.

VOCABULARY - DEFINITIONS

citizen	: a person who owes allegiance to government and is entitled to protection by it
allegiance	: loyalty and service owed
amendment	: addition to or change in a law
Constitution	: the basic laws or rules of a nation, state or any organized body
Bill of Rights	: first ten amendments to the Constitution of the United States
ratify	: to approve or accept into law
seditious libel	: stirring up opposition to a government by making fun of it or criticizing
due process of law	: government action taken fairly in line with procedures set down in the law

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

obywatel	: osoba winna lojalność i wierność swojemu rządowi i która jest uprawniona do protekcji przez ten rząd.
wierność	: lojalność i służba winna swojemu krajowi
poprawka	: dodatek lub zmiana prawa
Konstytucja	: podstawowe prawa i zasady narodu, stanu lub jakiejkolwiek organizacji.
Ustawa Praw	: 10 pierwszych poprawek do Konstytucji Stanów Zjednoczonych.
ratyfikować	: uznać lub zaakceptować jako prawo.
postawa buntownicza	: podniecanie opozycji w stosunku do rządu poprzez ośmieszanie go lub krytykę
proces prawny	: postępowanie urzędowe zgodnie z ustanowioną procedurą prawną

(dokokończenie na nastepnej stron

Module: Your Rights as a Citizen (continued)

Moduł: Twoje Prawa Jako Obywatel (dokończenie)

OBJECTIVES

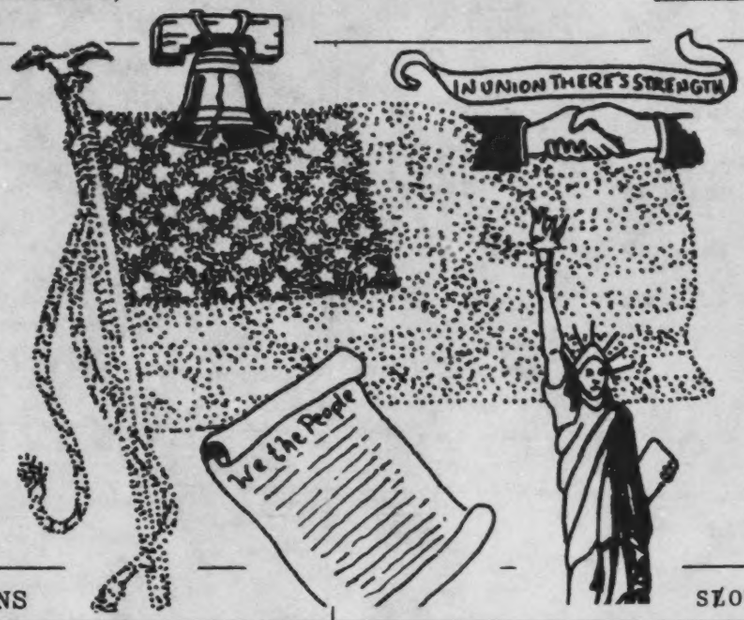

VOCABULARY - DEFINITIONS

bail	:	amount of money that an accused person puts up to guarantee that he/she will be present at a trial
suffrage	:	the right to vote
poll tax	:	a tax on people who want to vote
militia	:	an army of citizens
naturalization	:	to give a foreign-born person the right to citizenship
fundamental	:	a principal or law that serves as the foundation of a system

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

kaucja	:	suma pieniędzy, którą osoba oskarżona daje jako gwarancję, że pojawi się w sądzie na procesie
głosowanie	:	prawo do głosowania
podatek wyborczy	:	podatek płacony przez głosujących
milicja	:	wojsko obywatelskie
naturalizacja	:	przyznanie prawa obywatelstwa osobie urodzonej poza granicami kraju
podstawa	:	prawo lub główne założenie, które służy jako jundamentalna zasada systemu

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Participate in group discussion on the state constitution and the Constitution of the United States	1. Uczestnictwo w dyskusjach w grupach na temat Konstytucji Stanowej oraz Konstytucji Stanów Zjednoczonych.
2. Charts (simplified) - Bill of Rights/Amendments	2. Plany (uproszczone) - Ustawa Praw/Dodatki
3. Construct simple phase and sentences utilizing vocabulary list	3. Budowa prostych zwrotów i zdań z użyciem słów zawartych w słownictwie.
4. Role playing - citizen duties and responsibilities	4. Gra z podziałem ról - obowiązki i powinności obywateli.
5. View films/cassettes	5. Filmy/Kasety.
6. Civic leader as guest speaker	6. Urzednik państwowy jako zaproszony gość.
7. Review vocabulary terms and meanings.	7. Powtórzenie słownictwa i znaczenia słow.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: Your Name is Legally Important MODULE VII Moduł: Znaczenie Prawne Twojego Nazwiska

OBJECTIVES

1. The student will learn why the law states that his/her name is important.
2. The student will list five (5) types of legal documents on which his/her signature is required.
3. The student will comprehend why he/she would in some states have to go to court to change his/her name.
4. The student must contact a lawyer and place ads in the local newspaper telling of his/her name change.
5. The student will learn on what important legal documents he/she must register his/her new name.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna dlaczego prawo podkreśla istotne znaczenie jego/jej nazwiska.
2. Student wymieni pięć (5) rodzajów dokumentów prawnych, na których wymagany jest jego/jej podpis.
3. Student zrozumie dlaczego w pewnych stanach musiałby udać się do sądu ażeby zmienić jego/jej nazwisko.
4. Student musi skontaktować się z prawnikiem i umieścić ogłoszenia w miejscowej gazecie o zmianie swojego nazwiska.
5. Student posna ważne dokumenty prawne, na których musi zarejestrować swoje nowe nazwisko.

VOCABULARY - DEFINITIONS

signature	:	the name of a person or something representing his name, written by himself
required	:	to have need of; to demand
change	:	to make different
contact	:	to bring or place in touch
register	:	a formal or official record or account, as of names or transactions
records	:	information on facts, names, events, a written account of an act, statement, or transactions made by an officer acting under the authority of law

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

podpis	:	nazwisko osoby lub coś przedstawiające jej nazwisko, napisane własnoręcznie
wymagany	:	potrzebny, żądany
zmienić	:	wprowadzić inne
skontaktować się	:	spotkać się
zarejestrować	:	formalny lub oficjalny zapis lub świadectwo, np. nazwiska lub transakcji
świadectwa	:	informacje na temat: faktów, nazwisk, wydarzeń, pisemne sprawozdania ze zdarzeń, stwierdzenia lub transakcje dokonane przez urzędnika upoważnionego do tego przez prawo

ENABLING ACTIVITIES

1. Stress consistency in signatures
2. Discussion of important legal documents
3. List steps for name change
4. Cut out articles in newspaper; ficticious name change
5. Review vocabulary

MOŻLIWE ZAJĘCIA

1. Podkreślić istotę podpisywania się w ten sam sposób.
2. Przedyskutować ważne dokumenty prawne.
3. Wymienić etapy zmierzające do zmiany nazwiska.
4. Wycinki z gazet: zmiana fikcyjnych nazwisk.
5. Powtórzenie słownictwa.

RESOURCES

Resources will be given by the teacher.

58

ŹRÓDŁA

Nauczyciel przygotuje źródła.

59

Module: When You Need a Lawyer — MODULE VIII — Moduł: Kiedy Potrzebujesz Prawnika

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
1. The student will learn about different types of lawyers.	1. Student pozna różne rodzaje prawników.
2. The student will comprehend the difference between when you <u>should</u> and when you <u>must</u> consult a lawyer.	2. Student zrozumie różnicę pomiędzy tym, kiedy <u>powinien</u> i kiedy <u>musi</u> porozumieć się z prawnikiem.
3. Given a handout the student will compare basic fees and expenses charged by lawyers.	3. Otrzymawszy druki, student porówna podstawowe wydatki i opłaty żądane przez prawników.
4. The student will become knowledgeable of the importance of working with his/her lawyer.	4. Student zapozna się z istotą ważności współpracy z jego/jej prawnikiem.
5. The student will define the role of the lawyer in our society.	5. Student zdefiniuje rolę prawnika w naszym społeczeństwie.

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
attorney	: a lawyer	rzecznik	: obrońca, adwokat
client	: a person who consults the services of a lawyer	klient	: osoba, która zgłasza się do prawnika po pomoc lub poradę
retainer	: the fee which a client pays the attorney	świadczenie	: opłata, która, klient płaci adwokatowi
contingent	: possible (fee); dependent upon some uncertain future event	kontyngent	: ewentualne przyszłe wydatki zależne od przyszłych okoliczności
facts	: something that is done or happens; an event; occurrence	fakty	: coś, co jest zrobione lub się wydarzyło; zdarzenie, wydarzenie
advise	: to recommend what is to be done	radzić	: polecać, co należy uczynić
disbursement	: to pay out from a fund	wypłata	: pieniądze wypłacane z fundaszu

(continued on next page)

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: When You Need a Lawyer (continued)

Moduł: Kiedy Potrzebujesz Prawnika (ciąg dalszy)

OBJECTIVES

VOCABULARY - DEFINITIONS

corporation: a group of persons who are organized to carry on a business and are authorized by law to act as a single person

advocate : a person (lawyer) who gives legal advice and aid

public defender : lawyers who handle criminal cases for persons having little or no funds of their own

transaction: an act involving a legal deal

legal aid societies : organization made up of a group of lawyers with varied experiences

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

korporacja : grupa ludzi zorganizowana dla prowadzenia interesu, która jest upoważniona przez prawo do występowania jako pojedyńcza osoba prawna

adwokat : osoba (pawnik), która legalnie udziela porady i pomocy prawnej

obrońca publiczny : adwokat, który występuje jako obrońca w sprawach kryminalnych dla osób, które posiadają małe lub nie posiadają żadnych funduszy na opłatę

transakcja : handel, postępowanie mające moc prawną

towarzystwa pomocy prawnej : organizacja złożona z grupy prawników różnych specjalności

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Guest speaker: lawyer	1. Zaproszony gość: prawnik
2. Films/cassettes	2. Filmy/kasety
3. Group discussion about: A. types of lawyers B. consulting a lawyer C. basic fees and expenses D. working with your lawyer	3. Dyskusje w grupach na temat: A. rodzje prawników B. skontaktowanie się z prawnikiem C. podstawowe opłaty i wydatki D. współpraca z prawnikiem
4. Handout: lawyer's scheduled fees	4. Druki: kosztorys opłat prawnika
5. Vocabulary: review words and meanings	5. Słownictwo: powtórzenie słów i ich znaczeń
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel prsygotuje źródła.

Module: Legal Documents in Your Life MODULE IX Moduł: Dokumenty Prawne w Twoim Życiu

OBJECTIVES

1. The student will be introduced to eight (8) types of legal documents.
2. The student will comprehend what makes certain documents legal and binding.
3. The student will name two (2) things to be careful of when dealing with a legal document.
4. The student will discuss three (3) reasons for making out a will.
5. The student will learn ways to keep legal documents safe.

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zostanie zapoznany z ośioma (8) rodzajami dokumentów prawnych.
2. Student zrozumie, co czyni pewne dokumenty prawnymi i wiążacymi.
3. Student wymieni dwie (2) rzeczy, z którymi należy być ostrożny kiedy się ma do czynienia z dokumentami prawnymi.
4. Student przedyskutuje trzy (3) powody, dla których sporządzony zostaje testament.
5. Student pozna sposoby zabezpieczenia dokumentów prawnych.

(dokończenie na nastepnej stronie)

VOCABULARY - DEFINITIONS

adoption decree: a legal statement on paper that an adoption (to take legally a child of other parents and treat him as one's own) has taken place

birth certificate: a legal paper that tells when and where a baby was born and given information about the parents

contract: a legal agreement between two (2) or more people; used when buying something such as: a house, car, appliances, etc.

deed: legal document that proves who is the legal owner of a piece of property

divorce: the legal ending of a marriage

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

dekret o adopcji: oświadczenie prawne dokonane na piśmie o dokonaniu adopcji (legalne przyjęcie dziecka innych rodziców i traktowanie go jak własne)

świadectwo urodzenia: dokument prawny stwierdzajacy kiedy i gdzie dziecko zostało urodzone oraz podający informacje o jego rodzicach.

kontrakt: porozumienie prawne pomiędzy dwojgiem (2) lub więcej ludzi: stosowane przy zakupie np. domu, samochodu, narzędzi itd.

akt notorialny: dokument prawny służący jako dowód, kto jest prawnym właścicielem własności.

rozwód: prawne rozwiązanie małżeństwa.

(dokończenie na następenej stronie)

Module: Legal Documents in Your Life (continued)

Moduł: Dokumenty Prawne w Twoim Życiu (ciąg dalszy

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
6. The student will name the office, person, or place where he/she should get each of the following documents: A. apartment lease B. driver's license C. Social Security applications D. marriage license/divorce papers E. birth certificate/adoption decree F. credit agreement G. contract/deed/title H. bill of sale I. passport J. death certificate (continued on next page)	6. Student wymieni biuro, osobe lub miejsce, do którego powinien się zwrócić po następujące dokumenty: A. umowa o wynajęsciu mieszkania B. prawo jazdy C. podanie o ubezpieczenie społeczne D. aplikacja na małżeństwo/rozwód E. swiadectwo urodzenia/dekret o adopcji F. umowa kredytowa G. kontrakt/akt notarialny/świadectwo własności H. dowód sprzedaży I. paszport J. świadectwo śmierci (dokonezenie na nastepnej stronie)

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
executor	: person named in a will to carry out the conditons stated in a will	wykonawca	: osoba wymieniona w testamencie jako wykonawca woli zawartej w testamencie.
lease	: a legal document, signed when a person rents a home, or other building	umowa o wynajęciu	: dokument prawny sporządzony przy wynajęciu domu lub innego bydynku.
marriage certificate	: a legal document proving that a marriage ceremony took place	świadectwo ślubu	: dokument prawny stwierdzający odbycie się ceremonii ślubnej.
notary public	: a license official who dates a legal document and puts a legal seal on it	notariusz publiczny	: upoważniony urzędnik, który umieszcza datę i prawną pieczęć na dokumencie prawnym.
passport	: a government document that grants a citizen permission to enter another country	paszport	: dokument rządowy, który zezwala obywatelowi na wyjazd do innego kraju.
power of attorney	: a legal document that allows one (1) person to act for another person	upoważnienie prawne	: dokument prawny, który zezwala jednej (1) osobie występowac i działać w imieniu innej osoby.
probate	: judicial authority to determine that documents are genuine	uprawomocnienie	: stwierdzenie sądowe decydujące o ważności prawnej dokumentu.

(dokończenie na następnej stronie)

Module: Legal Documents in Your Life (continued)

Moduł: Dokumenty Prawne w Twoim Zyciu (ciąg dalszy)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
7. The student will discuss the need for having someone as his/her power of attorney.	7. Student przedyskutuje potrazebę posiadania kogoś służącego mu jako osoba upoważniona prawnie do działania w jego imieniu.
8. The student will learn about a notary public.	8. Student zapozna się z urzędem notariusza publicznego.

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTO - DEFINICJE	
Social Security card	: a card which contains your name and Social Security number	Karta Ubezpieczenia Społecznego	: karta, która zawiera w treści twoje nazwisko i number twojego Ubezpieczenia Społecznego
testator/ testatrix	: a person who has made a will (testatrix is a woman who had made a will)	testato/testatorka	: osoba, która sporządziła testament (testatorka - kobieta, która sporządziła testament)
title	: a legal document which shows a person owns a certain piece of property; title to land, title to an automobile	świadectwo własności	: dokument prawny stwierdzający, że dana osoba jest właścicielem pewnej własności; świadectwo posiadania ziemi, samochodu
will	: a legal document that tells what a person wants done with his or her property after death	testament	: dokument prawny stwierdzający wolę danej osoby co do jej własności po jej śmierci

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Using the telephone directory, discuss in groups, how, where and who to contact for legal documents listed in objectives.	1. Posługując się telefoniczną księgą adresową, przedyskutować w grupach tematy: jak, gdzie i z kim należy się skontaktować w sprawie informacji na temat dokumentów prawnych wymienionych w wyszczególnieniu.
2. Handout: The Life and Loves of Lisa Legal	2. Druk: Życie i Miłości Lisy Legal.
3. View films/cassettes	3. Obejrzenie filmów/kasety.
4. Review vocabulary meanings	4. Powtórzenie słownictwa i znaczenia słów.
5. Participate in class discussion over handouts and vocabulary words	5. Udział w dyskusjach w klasie na temat otrzymanych druków i słownictwa.
6. Guest speaker	6. Zaproszony gość.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: Social Legislation--Some Taxes Come Back To You

Moduł: Ustawodawstwo Socjalne--Pewne Podatki Zwracają Się

OBJECTIVES

1. The student will become aware of the social programs provided by his/her community.
2. The student will comprehend social programs provided by the state.
3. The student will learn how the federal government interacts with the state and county to provide funds for social services.
4. The student will discuss ways in which social programs assist the needy people of our American society.
5. The student will list two (2) programs that assist

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zapozna się z programem socjalnym dostępnym w jego okręgu.
2. Student pozna programy socjalne dostępne w jego stanie.
3. Student pozna współpracę rządu federalnego ze stanem i krajem w celu zabezpieczenia funduszy na programy socjalne.
4. Student przedyskutuje sposoby, którymi dysponują programy socjalne w sprawach pomocy potrezbującym w naszym społeczeństwie Amerykańskim.
5. Student wymieni dwa (2) programy, które udzielają pomocy

(dokończenie na następnej stronie)

VOCABULARY - DEFINITIONS

social	: of or relating to human society
program	: a plan to be followed
provide	: to make a provision; to supply for use
aged	: an advanced stage of life
disabled	: to deprive physical or intellectual strength; cripple, etc.
handicap	: disadvantaged that make achievement difficult
unemployed	: not working
agencies	: a thing through which an end is achieved
services	: to meet the needs of people; help, use; benefit

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

socjalny	: społeczny lub dotyczący społeczeństwa
program	: plan, który ma być przestrzegany
zabezpieczyć	: zaopatrzyć, dostarczyć do użytku
podeszły	: zaawansowany wiek zycia, stary
upośledzony	: pozbawiony fizycznej lub umysłowej sprawności; inwalida, itp.
kalectwo	: obciążenie, które utrudnia sukcesy
niezatrudniony	: nie pracujący
ajencje	: coś, co umożliwia dokonanie, działanie
służba	: wyjść naprzeciwko potrzebom lubności; pomoc, użytek; korzyść

(dokończenie na następnej stronie)

Module: Social Legislation--Some Taxes Come Back To You (continued)

Moduł: Ustawodawstwo Socjalne--Pewne Podatki zwracają się (dokończenie)

OBJECTIVES

the following members of our society:

A. aged
B. disabled
C. children
D. unemployed
E. families
F. youth employment services

6. Given a handout on local Social Security Program, the student will discuss situations where these programs might be helpful.

7. The student will learn how to contact various local/state social agencies if he/she is in need of assistance.

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

następującym członkom naszego społeczenstwa:

A. ludzie starzy
B. upośledzeni
C. dzieci
D. bezrobotni
E. rodziny
F. służba zatrudnienie młodych

6. Otrzymawszy druki na temat lokalnego Programu Ubezpieczenia Społecznego, student przedyskutuje sytuacje, w których program ten może byc prmocny.

7. Student pozna jak skontaktować się z różnymi lokalnymi/stanowymi ajencjami społecznymi jeśli zajdzie tego potrzeba.

(dokończenie na następnej stronie)

VOCABULARY - DEFINITIONS

supported : to uphold; defend; to promote the interest of

aid/assistance : the act of helping

training : to direct or guide to achieving a specific skill

public health : for the people as a whole; health care

rendered : to give back or yield

Social Security Act : defined in Resource Area of this module

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

wspomagany : wspierany; broniony; popierany

pomoc/poparcie : czynność pomagania

ćwiczenia : dyrygować lub kierować w celu osiągnięcia określonych zdolności

zdrowie publiczne : dla ludności jako całość; opieka medyczna

świadczyć : oddać spowrotem lub ustąpić

Akt Ubezpieczenia Społecznego : definicja w rubryce "źródła"

Module: Social Legislation--Some Taxes Come Back To You (continued)

Moduł: Ustawodawstwo socialne -- pewne podatki zwracają się (dokończenie)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
8. The student will learn how many of the social services are paid for by his/her taxes.	8. Student pozna ile służb socjalnych jest opłacanych z jego podatków.
9. The student will become aware of how these social programs assist people in order to make them productive citizens.	9. Student pozna jak te programy Socjalne pomagają ludności w uczynieniu ich produktywnymi obywatelami.
VOCABULARY - DEFINITIONS	

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Use the telephone book to locate social agencies	1. Użycie książki telefonicznej do zlokalizowania ajencji społecznych.
2. Group discussions on various social groups/social agencies	2. Dyskusje grupowe na temat różnych grup i ajencji społecznych.
3. View films--disabled, aged, etc.	3. Obejrzenie filmów--upośledzeni, ludzie starzy, itd.
4. Listen to guest speaker	4. Wysłuchanie zaproszonego gościa,
5. Ways in which taxes assist social agencies	5. Jak podatki wspomagają ajencje społeczne.
6. Review vocabulary/word meanings	6. Powtórzenie słownictwa/znaczenie słów.
7. Distribution of taxes: Federal Government..... 70% State Government..... 20% County Government..... 10% 100%	7. Rozdział podatków: Rząd Federalny..... 70% Rząd Stanowy..... 20% Rząd Prowincyjny..... 10% 100%
(continued on next page)	(dokończenie na następnej stronie)
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher	Nauczyciel przygotuje źródła.

ENABLING ACTIVITIES	MOZLIWE ZAJECIA
8. Visit the Public Health Department to view types of services rendered	8. Odwiedzić Departament Zdrowia Publicznego dla zapoznania się z rodzajami świadczonych usług.
9. Visit a meal center site for senior citizens	9. Odwiedzić miejscowy ośrodek posiłkowy dla obywateli w podeszłym wieku.

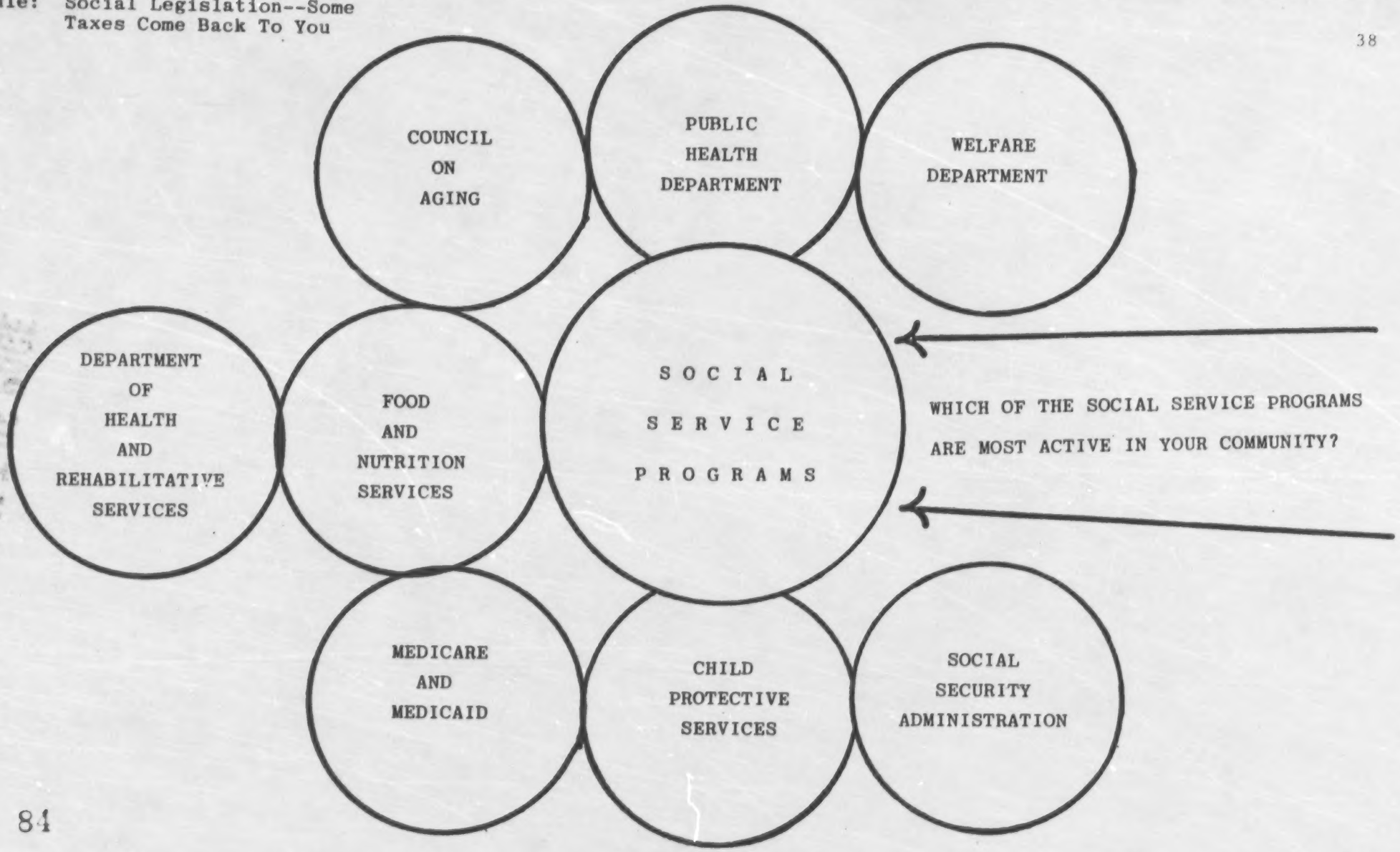
COUNCIL ON AGING
PUBLIC HEALTH DEPARTMENT
WELFARE DEPARTMENT
DEPARTMENT OF HEALTH AND REHABILITATIVE SERVICES
FOOD AND NUTRITION SERVICES
SOCIAL SERVICE PROGRAMS
WHICH OF THE SOCIAL SERVICE PROGRAMS ARE MOST ACTIVE IN YOUR COMMUNITY?
MEDICARE AND MEDICAID
CHILD PROTECTIVE SERVICES
SOCIAL SECURITY ADMINISTRATION

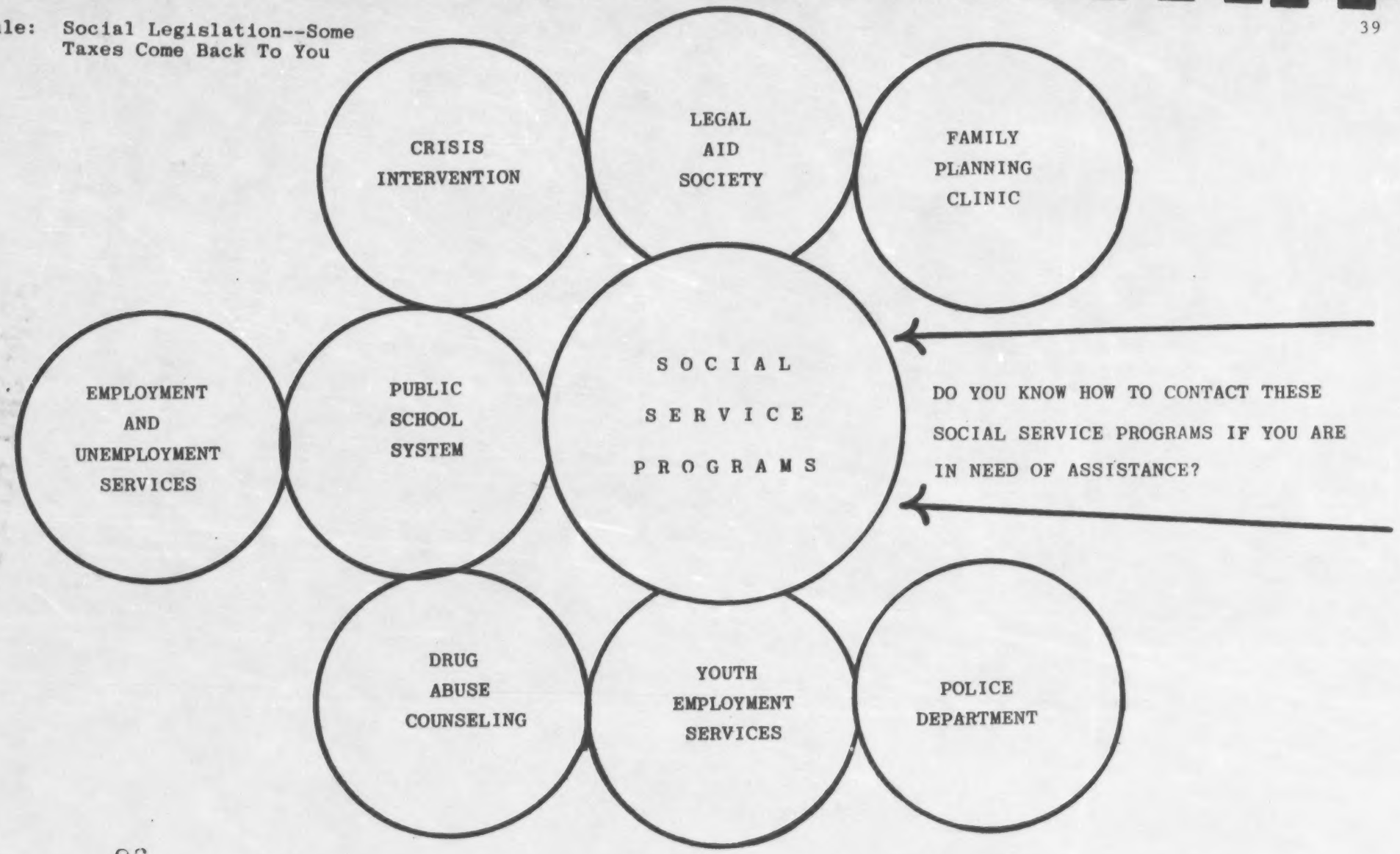
CRISIS INTERVENTION
LEGAL AID SOCIETY
FAMILY PLANNING CLINIC
EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT SERVICES
PUBLIC SCHOOL SYSTEM
SOCIAL SERVICE PROGRAMS
DRUG ABUSE COUNSELING
YOUTH EMPLOYMENT SERVICES
POLICE DEPARTMENT
DO YOU KNOW HOW TO CONTACT THESE SOCIAL SERVICE PROGRAMS IF YOU ARE IN NEED OF ASSISTANCE?

Module: Your Florida Police--Men/Women MODULE XI Moduł: Policjanci i Policjantki Florydy

OBJECTIVES

1. The student will comprehend the three (3) different types of policemen/women in the state of Florida.
2. The student will be able to distinguish the difference between the state trooper, a county law officer, and a city law officer.
3. The student will list three (3) ways in which county and local law officers enforce Florida laws.
4. The student will list ways in which the state troopers enforce Florida laws.
5. The student will discuss the role of the county sheriff.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zrozumi trzy (3) różne rodzaje policjantów/policjantek w stanie Floryda.
2. Student rozróżni kawalerzystę stanowego od prowincyjnego oficera prawa i miastowego oficera prawa.
3. Student wymieni trzy (3) drogi, jakimi prowincyjni i lokalni oficerowie prawa przeprowadzają prawa w stanie Floryda.
4. Student wymieni drogi, jakimi kawalerzyści stanowi przeprowadzają prawa w stanie Floryda.
5. Student przedyskutuje rolę szeryfa prowincyjnego.

VOCABULARY - DEFINITIONS

different : not of the same kind; unlike another person or thing in every way or in some ways

distinguish : to recognize one thing among others by some mark or characteristic

enforce : to force, to compel; as to enforce obedience to a law

trooper : a member of a state police force operating chiefly in county districts

sheriff : the chief law-enforcement officer of a county

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

różne : nie tego samego rodzaju; inne od kogoś lub czegoś zupełnie lub w pewien sposób

rozróżnić : rospoznać coś spośród innych rzeczy poprzez jakieś znaki szczególne lub cechy charakterystyczn

przeprowadzić : zmusić, wymusić; jak np. zmusić do przestrzegania prawa

kawalerzysta : członek stanowej policji służący głównie w okręgaach prowincyjnych

szeryf : naczelny urzędnik przeprowadzania praw w prowincji

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. Enter into group discussions over the three (3) different types of Florida policemen/women	1. Dyskusja w grupach na temat trzech (3) różnych rodzajow policji stanu Floryda.
2. Listen to guest speaker: law-enforcement officer	2. Wysłuchanie zaproszonego gościa: oficer przeprowadzania praw.
3. View films	3. Obejrzenie filmów.
4. Clip out newspaper articles in which the police department has enforced laws within the community, county, or state	4. Artykuły z gazet na temat praw przeprowadzanych przez departament policji w okregu, prowincji, stanie.
5. Review vocabulary	5. Powtórzeni słownictwa.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

DIVISIONS OF GOVERNMENT

FLORIDA

STATE GOVERNMENT

LEGISLATIVE BRANCH
Is divided into two parts:

House

Senate

EXECUTIVE BRANCH
Governor, Lieutenant Governor
Executive Officials

JUDICIAL BRANCH
Federal State Supreme Court
State Court System

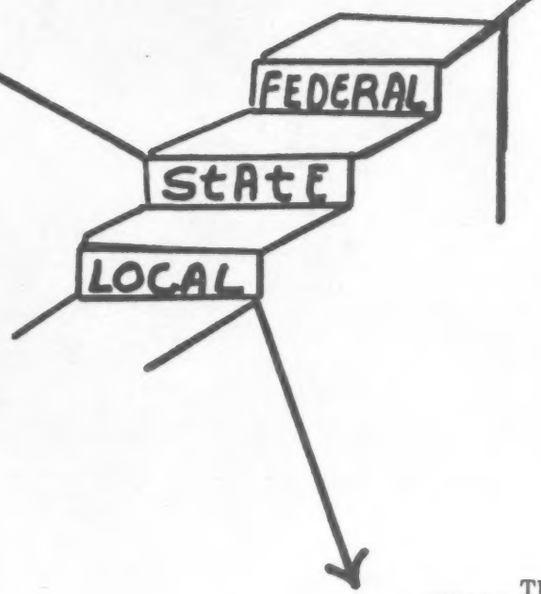

FEDERAL GOVERNMENT

LEGISLATIVE BRANCH
Congress is divided into 2 house

Senate

House of Representatives

EXECUTIVE BRANCH
President, Vice President and
Executive Officials

JUDICIAL BRANCH
United States Supreme Court
Federal Court System

THREE TYPES OF LOCAL GOVERNMENT

- Mayor-Council Form
- Commission Government
- Council-Manage Form

Module: How Your Local Government Works MODULE XII Moduł: Jak Pracuje Twój Rząd Lokalny

OBJECTIVES

1. The student will learn the units of local government.
2. The student will distinguish between a mayor, city council form of government, and the council-manager system.
3. The student will describe special districts that service their community.
4. The student will list five (5) ways in which he/she can actively participate in community government.
5. The student will list two (2) ways in which the federal government helps state and local governments with money problems.

(continued on next page)

VOCABULARY - DEFINITIONS

county	: largest territorial division in local government within a state
city	: large or small town having a local government
township	: a district having certain powers of local government
districts	: any division of territory
boundary	: a piece of land; a dividing line
territory	: a region controlled by a certain government
council	: official body of advisors; lawmakers
grant	: to give; as a gift

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna jednostki rządu lokalnego.
2. Student wyróżni formę rzadu burmistrza, rady miejskiej od systemu rządu burmistrza-zarządcy.
3. Student opisze okręgi specjalne, które działają w jego dzielnicy.
4. Student wymieni pięć (5) sposobów, dzięki którym może uczestniczyć aktywnie w swoim rządzie dzielnicowym.
5. Student wymienie dwa (2) sposoby, jakimi rząd federalny pomaga pieniężnie rządowi stanowemu i lokalnemu.

(dokończenie na następnej stronie)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

prowincja	: największy obszar terytorialny w stanie zarządzany przez rząd lokalny
miasto	: duże lub małe posiadające rząd lokalny
municypalny okręg miejski	: okręg posiadający pewne prawa rządu lokalnego
okręgi	: wynikające z podziału terytorium
granice	: kawałek ziemi; linia dzieląca
rada miejska	: grupa urzędnikow-doradców; ustawodawcy praw lokalnych
użyczać	: przyznawać; dawać jak np. prezent
zarządca miejski	: urzędnik zatrudniony przez wybraną radę miejską do zarządzania administracją rządu miejskiego

(dokończenie na następnej stronie)

Module: How Your Local Government Works (continued)

Moduł: Jak Pracuje Twój Rzad Lokalny (ciąg dalszy)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
6. The student will comprehend how local laws are enforced.	6. Student pozna jak są ustanawiane prawa lokalne.

VOCABULARY - DEFINITIONS	SŁOWNICTWO - DEFINICJE
city manager : an official employed by an elected council to direct the administration of city government	dochód : pieniądze państwowe zebrane przez rząd
revenue : money collected by a government	zarządy : prawa ustanowione przez gminne lub miejskie rządy
ordinance : law made by a town or city government	

ENABLING ACTIVITIES

1. Transparencies on categories of local government
2. Group interaction mocking two (2) forms of local governments
3. Films/cassettes
4. Handouts: local government for group discussion
5. Guest speaker: police department official on local government
6. Review vocabulary/word meanings

MOŻLIWE ZAJĘCIA

1. Transparenty na temat kategorii rządu lokalnego.
2. Gra grupowa w dwie (2) fikcyjne formy rządu lokalnego.
3. Filmy/kasety.
4. Druki: rząd lokalny i dyskusje w grupach.
5. Zaproszony gość: urzędnik rządu lokalnego z departamentu policji.
6. Powtórzeni słownictwa/znaczenia słów.

RESOURCES

Resources will be given by the teacher.

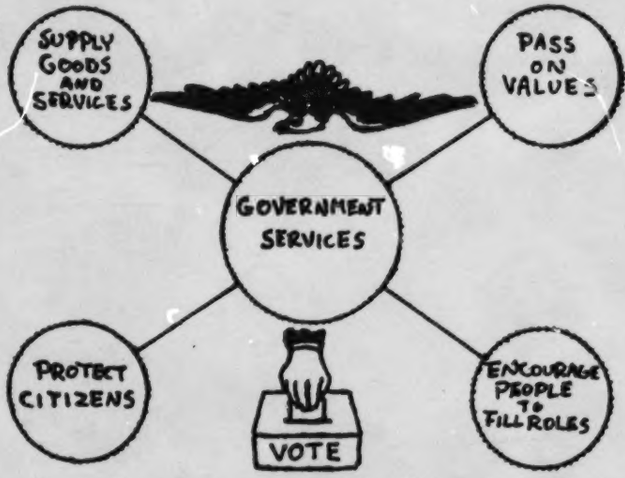

ŹRÓDŁA

Nauczyciel przygotuje źródła,

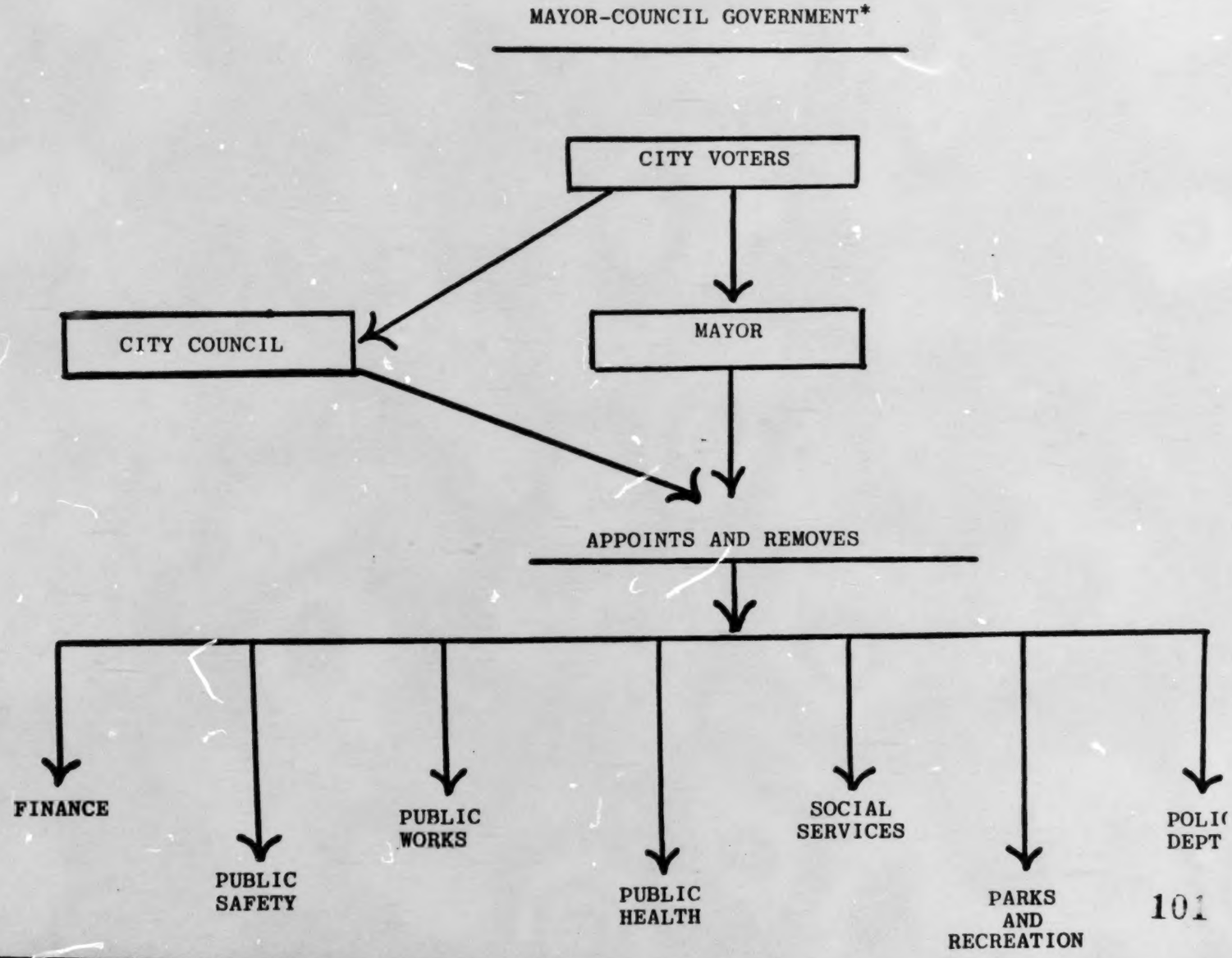

*All these departments are supervised jointly by the Mayor and City Council Members.

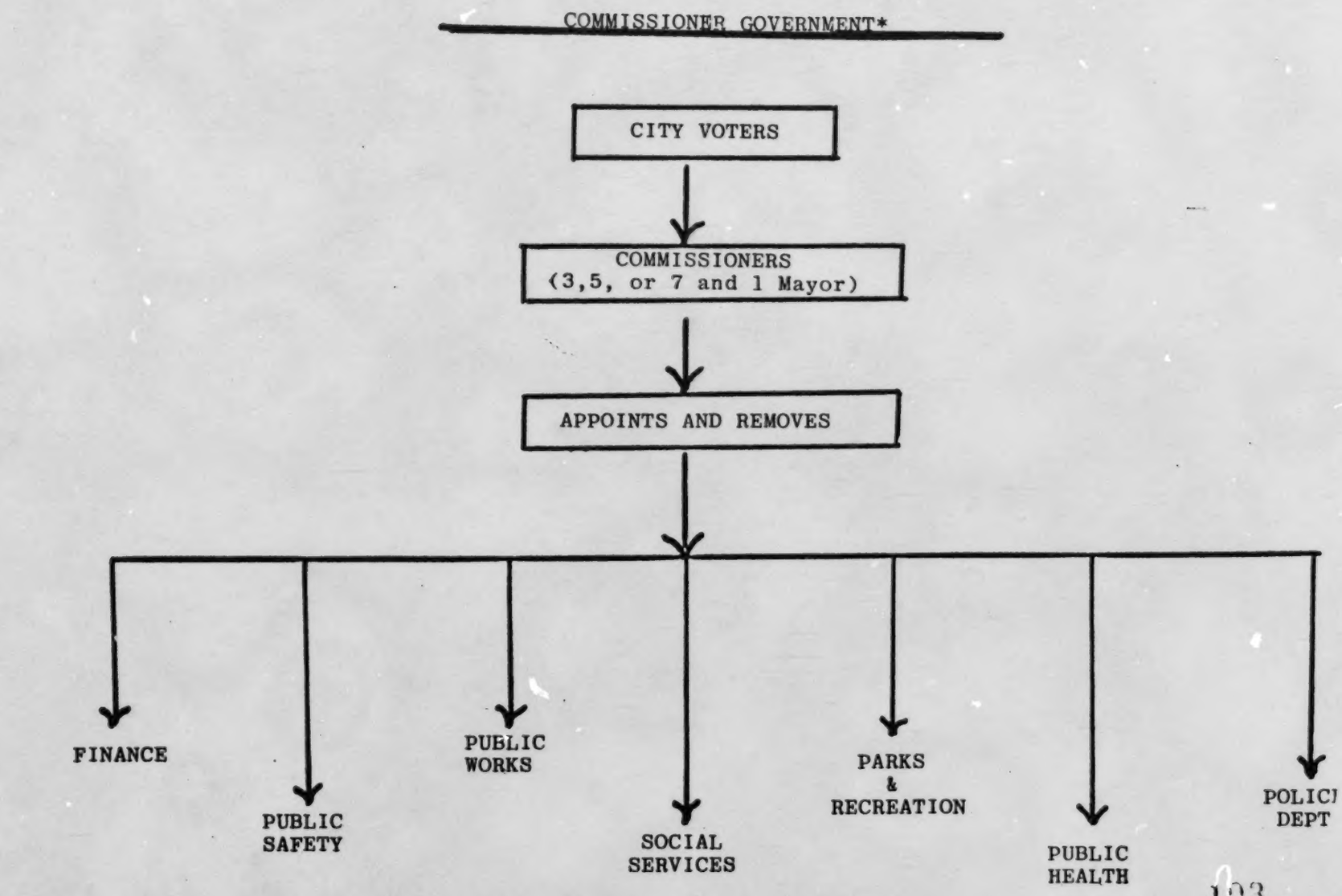

*All departments are supervised by the Commissioners

COUNCIL-MANAGER GOVERNMENT

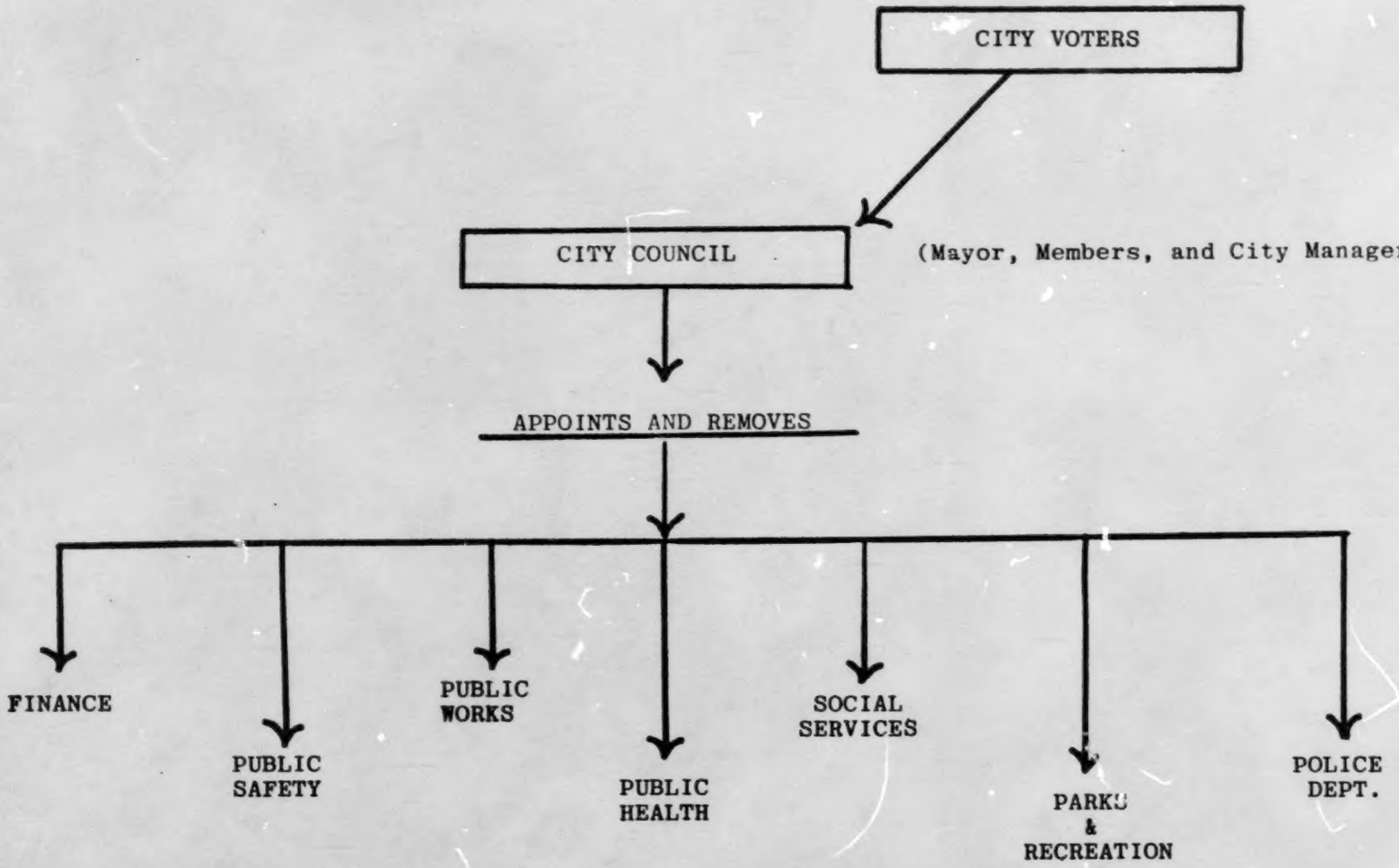

*All departments are supervised by City Manager, who answers to the Mayor and Council Members.

Module: You and Your Elected County Government MODULE XIII Moduł: Ty i Twój Wybrany Rząd Prowincyjny

OBJECTIVES

1. The student will learn that the county electorate elects a form of county government that insures stability in a community.
2. Given a handout, the student will discuss how the handout differs, or is similar, to the county electorate in his/her community.
3. The student will list people in the county electorate that deal directly with laws and law enforcement.
4. The student will learn how and where to contact all elected officials in his/her community.
5. The student will visit the local county courthouse to meet with elected officials. The student will make a chart of his/her county government.

VOCABULARY - DEFINITIONS

assessor : a person who sets the value on property for tax purposes.

surveyor : to look over or examine closely; a person who makes a business of surveying.

coroner : a person whose chief duty is to determine the cause of any death not due to natural causes

treasurer : one who has charge of money taken in and paid out

electorate : all the people who are qualified to vote

differs : to be not the same

similar : like or alike

directory : a book containing names and addresses; as telephone directory

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna, że wyborcy prowincyjni wybierają formę rządu prowincyjnego, która zapewnia stabilizację w jego prowincji.
2. Otrzymawszy druki, student przedyskutuje czym różnią się one lub w czym są podobne w opisie do wyborców prowincyjnych w jego/jej prowincji.
3. Student wymieni osoby z ogółu wyborców prowincyjnych, które mają do czynienia z prawem lub ustawodawstwem prawnym w sposób bezpośredni.
4. Student pozna jak i gdzie można skontaktować się ze wszystkimi wybranymi urzędnikami w jego/jej prowincji.
5. Student uda się do miejscowego sądu prowincyjnego i spotka się z wybranymi przez wyborców urzędnikami. Student sporządzi szkic jego/jej rzadu prowincyjnego.

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

asesor : urzędnik podatkowy; osoba, która ustala wartość własności dla celów podatkowych

kontroler : nadzorca; osoba, która zajmuję się kontrolą, nadzorem czegos

koronny sędzia śledczy : osoba, której obowiązkiem jest znalezienie przyczyny śmierci nie wynikłej z powodów naturalynch

skarbnik : ten, kto jest upoważniony i odpowiedzialny za pieniądze wpłacone i wypłacone

ogół wyborców : wszyscy, którzy kwalifikują się do wzięcia udziału w wyborach

różnić się : być innym

być podobnym : tak jak coś innego

księga adresowa : książka zawierająca nazwiska i adresy, jak np. telefoniczna księga adresowa

ENABLING ACTIVITIES

1. Participate in classroom discussions
2. Listen to guest speaker
3. Find materials about the structure of your county government
4. Use phone directory to help you find telephone numbers and location of your county officials
5. Review word/meanings

MOŻLIWE ZAJĘCIA

1. Uczestnictwo w dyskusjach w klasie.
2. Wysłuchanie zaproszonego gościa.
3. Znalezienie materiałów na temat struktury twojego rządu prowincyjnego.
4. Posłużenie się telefoniczną księgą adresową w celu znalezienia numerów telefonów i lokalizacji twoich urzędników prowincyjnych.
5. Powtórzenie słownictwa - znaczeń słów.

RESOURCES

Resources will be given by the teacher.

ŹRÓDŁA

Nauczyciel przygotuje źródła

HANDOUT--You and Your County Government

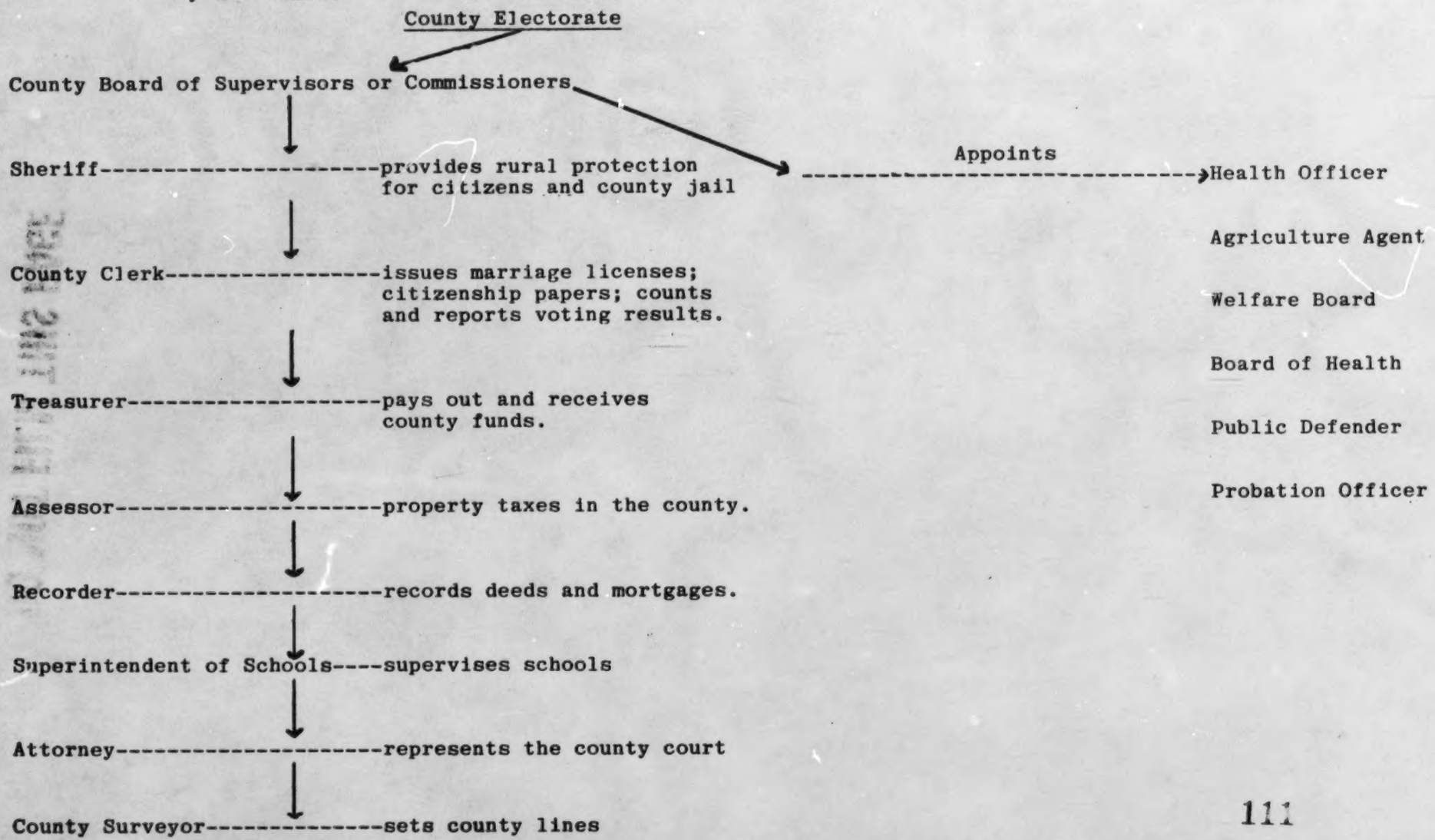
County Electorate
County Board of Supervisors or Commissioners
Appoints
Sheriff----------provides rural protection for citizens and county jail
County Clerk----------issues marriage licenses; citizenship papers; counts and reports voting results.
Treasurer----------pays out and receives county funds.
Assessor----------property taxes in the county.
Recorder----------records deeds and mortgages.
Superintendent of Schools----supervises schools
Attorney----------represents the county court
County Surveyor----------sets county lines
Health Officer
Agriculture Agent
Welfare Board
Board of Health
Public Defender
Probation Officer

Module: Your State Officials

MODULE XIV

Moduł: Twoi Urzędnicy Stanowi

OBJECTIVES

1. The student will define bicameral legislature.
2. The student will list four (4) similarities between the state government and the federal government.
3. The student will list five (5) major responsibilities of state officials.
4. The student will compose a letter to a state official regarding a state issue.
5. The student will explain in his/her letter what he/she would like the official to do:

   EXAMPLES: (a) improve the state educational system

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zdfiniuje dwupokojowa, władzę ustawodawczą.
2. Student wyliczy cztery (4) podobieństwa pomiędzy rządem stanowym i federalnym.
3. Student wymieni pięć (5) głównych odpowiedzialności urzędników stanowych.
4. Student ułoży list do urzędnika stanowego w jakiejś sprawie o charakterze stanowym.
5. Student wyjaśni w swoim liście, czego sobie życzy od urzędnika:

   PRZYKŁADY: (a) poprawa stanowego systemu szkolnego

(dokończenie na nastepnej stronie)

VOCABULARY - DEFINITIONS

bicameral	: consisting of two (2) legislative houses
responsibility	: something for which a person is responsible; a duty requiring much attention
similarities	: having a likeness
compose	: to form by putting together; as to compose a song, a letter
legislation	: the act of making laws
organize	: to make separate parts into one united whole
introduce	: to bring into practice or use; to introduce a bill

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

dwupokojowy	: składający sie z dwóch urzędów do spraw władzy ustawodawczej
odpowiedzialność	: coś, za co just się odpowiedzialnym; obowiązek wymagający wypełnienia
podobieństwa	: wyglądające tak samo
ułożyć	: skompomować, sformułować, jak np. list, piosenkę
władza ustawodawcza	: do spraw ustanawiania praw
zorganizować	: połączyć oddzielne części w jedną całość
przedstawić	: wprowadzić w użycie, do praktyki, wprowadzić projekt ustawy

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: Your State Officials (continued)

Moduł: Twoi Urzędnicy Stanowi (ciąg dalszy)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
(b) introduce a law (c) vote for a certain bill	(b) przedstawienie prawa (c) oddanie głosu na pewien projekt ustawy

VOCABULARY - DEFINITIONS	SŁOWNICTWO - DEFINICJE
improve : to make good use of; to make better	poprawić : uczynić lepszym; zrobić lepszy użytek
official : having authority to perform a service	urzędnik : uprawniony do wykonywania pewnych czynności

ENABLING ACTIVITIES

1. Group discussion on state officials
2. Cut out articles from newspapers of state officials in action
3. View films/cassettes
4. Guest speaker
5. Techniques in composing letters to state officials
6. Handouts
7. Review vocabulary meanings

RESOURCES

Resources will be given by the teacher

Module: Your Florida Governor MODULE XV **Moduł:** Gubernator Florydy

OBJECTIVES

1. The student will comprehend the powers and responsibilities of the Governor, designated by the State Constitution (Article IV, Section I).
2. Given a handout, the student will participate in a group discussion covering the Governor's role as listed in "The Many Hats of the Governor."
3. The student will comprehend the role of the Lieutenant Governor and the Governor's cabinet.
4. The student will list three (3) qualifications needed to be elected Governor of the state of Florida.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna prawa i odpowiedzialności Gubernatora, określone przez Konstytucję Stanową (Artykuł IV, Sekcja I),
2. Otrzymawszy druki, student weźmie udział w dyskusji grupowej na temat roli Gubernatora wymienionej w sześciu (6) jezykach.
3. Student pozna rolę Porucznika-Gubernatora i gabinetu Gubernatora.
4. Student wymieni trzy (3) kwalifikacje niezbedne do elekcji jako Gubernator stanu Floryda.

VOCABULARY - DEFINITIONS

responsibilities	accountability; reliability
designated	: denoted; appointed
category	: a division within a system
lieutenant	: an official empowered to act for a higher official
cabinet	: a body of advisors of a head of state; advisory council of a governor
qualifications	: specific requirements for an office or employment
impeachment	: to charge a public official with misconduct in office
militia	: a part of the organized armed forces of a country liable to call only in emergencies

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

odpowiedzialność	: odpowiadać za coś
określony	: wyznaczony, oznaczony
kategoria	: wydział w ramach systemu
porucznik	: oficjalny urzędnik upoważniony do występowania w imieniu urzędnika wyższej rangi
gabinet	: doradcy głowy stanu; zarząd doradczy gubernatora
kwalifikacje	: specjalne wymagania na stanowisko lub zatrudnienie
oskarżenie publiczne	: oskarżenie urzednika publicznego o nadużycie stanowiska publicznego
milicja	: cześć zorganizowanej siły zbrojnej kraju powoływana do akcji tylko w razie stanu alarmowego

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. Utilize handouts for study purposes	1. Prześledzenie otrzymanych druków.
2. Participate in class discussion over the powers and responsibilities of the Governor	2. Uczestnictwo w dyskusji klasowej na temat praw i odpowiedzialności Gubernatora.
3. Listen to guest speaker	3. Wysłuchanie zaproszonego gościa.
4. View films	4. Obejrzenie filmów.
5. Complete all objectives	5. Ukończenie wszystkich punktów wyszczególnienia.
6. Review vocabulary definitions	6. Powtórzenie słownictwa.

RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher.	Nauczciel przygotuje źródła.

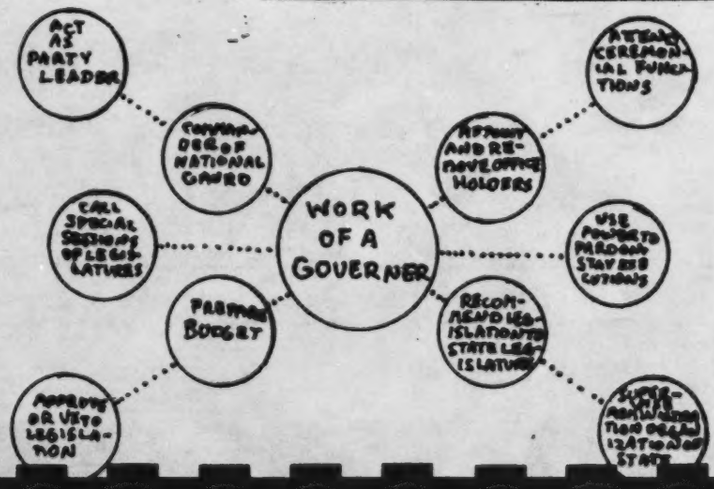

THE MANY HATS OF THE GOVERNOR

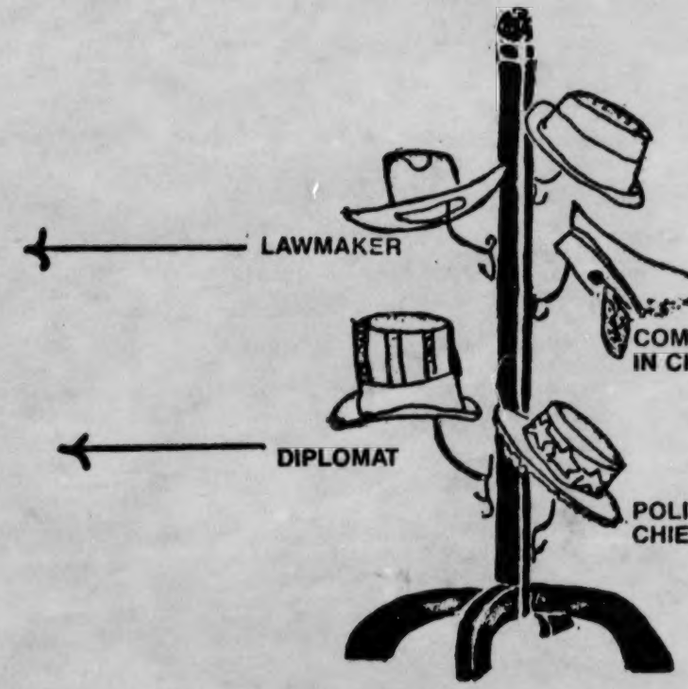

EXECUTIVE → Administer the budget, direct the state work force

Takes care the laws are faithfully executed ← LAWMAKER

COMMANDER IN CHIEF → Of the state militia

As the first citizen, he represents the people of Florida in the field of public relations ← DIPLOMAT

POLITICAL CHIEF → Of the party which elected him to office

Module: A Layman's Knowledge of Some Florida Laws

Moduł: Laicka Znajomość Pewnych Praw Stanu Floryda

OBJECTIVES

1. The student will comprehend the Florida Sunshine Law.
2. The student will list three (3) advantages of the Florida Sunshine Law.
3. The student will list two (2) disadvantages of the Florida Sunshine Law.
4. The student will express orally his opinions regarding the Florida Sunshine Law.
5. The student will determine the difference between a statute and a ordinance with respect to the law.
6. The student will list two (2) types of ordinances.

(continued on next page)

VOCABULARY - DEFINITIONS

advantage	: a benefit or gain; profit; a better state or position
disadvantage	: an unfavorable condition or situation
express	: to put into words; to express an idea
opinion	: sentiment, impression; view related to one's thoughts about a subject
determine	: to decide or settle, as an argument or question
ordinance	: a law on community level
statute	: a law--state/federal level
orally	: consisting of the spoken word

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna Prawo Słoneczne Florydy.
2. Student wymieni trzy (3) korzyści Prawa Słonecznego Florydy.
3. Student wymieni dwie (2) niekorzyści Prawa Słonecznego Florydy.
4. Student wyrazi ustnie swoją opinię odnośnie Prawa Słonecznego Florydy.
5. Student znajdzie różnicę pomiędzy statutem a prawem specjalnym w odniesieniu do prawa.
6. Student wymieni dwa (2) rodzaje praw specjalnych.

(dokończenie na nastepnej stronie)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

korzyść	: dobrodziejstwo lub zysk; profit, lepszy stan lub pozycja
niekorzyść	: niepomyślne położenie lub styuacja
wyrazić	: wysłowić; wyrazić myśl
opinia	: zdanie, wrażenie; pogląd dotyczący myśli na jakiś temat
znaleźć	: zdecydować lub ustalić, jak np. argument, kwestię
prawo specjalne	: prawo na stopniu okręgu; wyjątek do prawa strefowego
statut	: prawo stopnia stanowebo/federalnego
ustny	: składający się z wymówionych słów

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: A Layman's Knowledge of Some Florida Law (continued)

Moduł: Laicka Znajomość Pewnych Praw Stanu Floryda (ciąg dalszy)

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
7. The student will list three (3) types of statutes.	7. Student wymieni trzy (3) rodzaje statutów.
8. The student will participate in group discussions about common local variances in their community.	8. Student weźmie udział w dyskusjach grupowych na temat popularnych praw specjalnych w jego okręgu.
9. The student will participate in group discussion about the need for statutes in state and federal governments.	9. Student weźmie udział w dyskusjach grupowych na temat potrzeby statutów w rządzie stanowym i feralnym.

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
commissioner	: one who holds public office and performs certain duties	komisarz	: ten, kto zajmuje urząd publiczny i wykonuje pewne obowiązki
information	: a telling or being told of something	informacja	: powiedzenie lub usłyszenie czegoś
formulate	: a fixed order or form	sformułowanie	: zorganizowany stan lub forma

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. Read handout on the Florida Sunshine Law	1. Przeczytanie druku na temat Prawa Słonecznego Florydy.
2. Listen to guest speaker: county commissioner	2. Wysłuchanie zaproszonego gościa: komisarz okręgowy.
3. View films	3. Obejrzenie filmów.
4. Participate in group discussions	4. Uczestnictwo w dyskusjach w grupach
5. Review module vocabulary and word meanings	5. Powtórzenie słownictwo i znaczenia słów.
6. Formulate a worksheet listing objectives on: A. Florida Sunshine Law B. statute/ordinance	6. Sformułowanie opracowania wyszczególnionych tematów: A. Prawo Słoneczne Florydy B. Statut/Prawo specjalne
7. Collect information on local ordinances.	7. Zebranie informacji na temat lokalnego prawa specjalnego
8. Collect information on state and federal statutes	8. Zebranie informacji na temat statutu stanowego i federalnego
9. Share with classmates information collected	9. Podzielenie się zebranymi informacjami.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: How a Bill Becomes a Law (Federal and State)

Moduł: Jak Projekt Ustawy Staje się Prawem (Federalnym i Stanowym)

OBJECTIVES

1. The student will discuss the role of state legislature in introducing a bill to become law.
2. The students will discuss the role of committees to handle various bills.
3. The student will learn how a committee of the legislative decides to either pass a bill as it is, to change it, or to "kill" it.
4. From the graph on the next page, the student will trace the various steps a bill must take before it becomes a law.
5. The student will comprehend the role of state legislature process and the governor in deciding whether a bill becomes a law.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student przedyskutuje rolę ustawodawstawa stanowego w przedstawieniu projektu ustawy do zatwierdzenia go jako prawo.
2. Student przedyskutuje rolę komitetu w sprawach rożnych projektów ustaw.
3. Student pozna jak komitet ustawodawczy decyduje czy przeprowadzić ustawę w zaproponowanej wersji, smienić ją lub oddalić.
4. Posługujac się wykresem na następnej stronie, student prześledzi różne etapy, przez które ustawa musi przejść zanim stanie się prawem.
5. Student zrozumie rolę procesu ustawodawstwa stanowego i rolę gubernatora w decydowaniu czy przeprowadzić ustawę.

VOCABULARY - DEFINITIONS

introduce : to bring into practice or use

role : a part or function anyone takes; as to take on the role of the committee man

various : being of different kinds; not alike; many and different

committee : a group of persons appointed or elected to consider some particular matter or to perform some duty

trace : to follow or track

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

przedstawić : wprowadzić do praktyki lub użytku

rola : przyjęta strona lub funkcja, jak np. rola członka

różne : należące do różnych rodzajów; nie jednakowe; dużo i inne

komitet : grupa osób wyznaczona lub wybrana do rozpatrywania określonych obowiązków

prześledzić : następować, iść za czymś

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. Separate students into groups: One group - Congress One group - Senate One group - Subcommittee 2. Discuss from graph on next page the role each group takes to complete the steps so a bill can become a law 3. View film: The Governmental Process: The State Legislature 4. Review vocabulary	1. Zorganizować studentów w grupy: pierwxza - Kongres druga - Senat trzecia - Podkomitet 2. Posługując się wykresem na następnej stronie, przedyskutować etapy i rolę każdej grupy w przeprowadzeniu ustawy. 3. Obejrzenie filmu: Proces Rządowy: Ustawodawstwo Stanowe 4. Powtórzenie, słownictwo.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

HOW A BILL BECOMES LAW

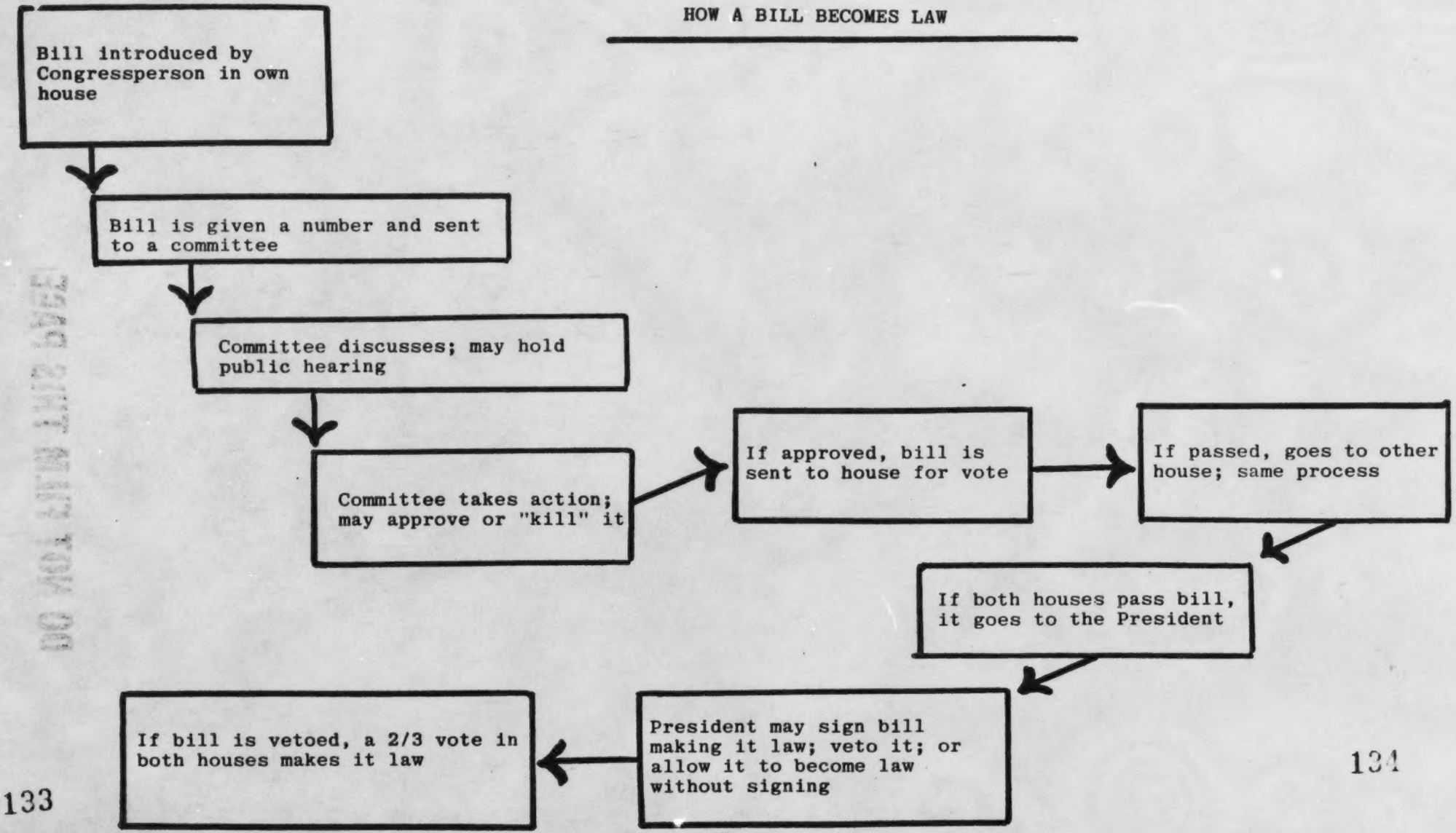
Bill introduced by Congressperson in own house
Bill is given a number and sent to a committee
Committee discusses; may hold public hearing
Committee takes action; may approve or "kill" it
If approved, bill is sent to house for vote
If passed, goes to other house; same process
If both houses pass bill, it goes to the President
President may sign bill making it law; veto it; or allow it to become law without signing
If bill is vetoed, a 2/3 vote in both houses makes it law

Module: The Powers of the President — MODULE XVIII — Moduł: Prawa Prezydenta

OBJECTIVES

1. The student will comprehend the powers of the President.
2. Given a handout, the student will discuss the President's powers which are listed in seven (7) categories.
3. The student will list four (4) situations in which the President may exercise his powers.
4. The student will define which of the President's powers are limited by the U. S. Constitution, including the Bill of Rights.
5. Given a handout, the student will determine which of the President's actions can be checked by the other two (2) branches of government.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student pozna prawa prezydenta.
2. Po otrzymaniu druków student przedyskutuje prawa prezydenta zgrupowane w siedmiu (7) kategoriach.
3. Student wyliczy cztery (4) sytuacje, w których prezydent może użyć swoich praw.
4. Student zdefiniuje, które prawa prezydenckie są organiczone przez Konstytucję Stanów Zjednoczonych, włącznie z Ustawą Praw.
5. Otrzymawszy druki, student zdecyduje, które z prezydenckich posunięć moga być zrewidowane przez dwa (2) inne działy rządu.

VOCABULARY - DEFINITIONS

treaty	: agreements made between nations
embassy	: the living place of an ambassador in a foreign country
ambassador	: a person sent to the government of a foreign country as the chief official representative of his own government
ceremony	: an act or series of acts performed in some regular order, as required by law
vacancy	: an empty political office
proposal	: setting forth consideration; a plan
foreign	: not native; belonging to some other country
check	: something that causes a delay or stop

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

traktat	: umowa pomiędzy narodami
ambasada	: miejsce zamieszkania ambasadora za granicą
ambasador	: osoba wysłana przez rząd do rządu obcego kraju jako oficjalny i naczelny reprezentant kraju.
ceremonia	: postępowanie lub seria postępowań wykonywanych w regularnym i zawsze tym samym porządku wymaganym przez prawo.
wakans	: nie wypełniona pozycja w służbie politycznej.
propozycja	: poddanie pos dyskusję; plan
zagraniczny	: obcy, należący do innego kraju
rewizja	: coś, co powoduje opóźnienie lub zatrzymanie

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Class handouts: Presidential powers	1. Druki rozdane w klasie - prawa prezydenckie
2. Student participation in classroom discussion on handouts	2. Udział studentów w dyskusjach w klasie na temat treści druków
3. Guest speaker	3. Zaproszony mówca
4. Films/cassettes	4. Filmy/kasety
5. Transparencies	5. Transparenty
6. Review vocabulary meanings	6. Powtórzenie słownictwo i znaczenia słów

RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

U. S. GOVERNMENT

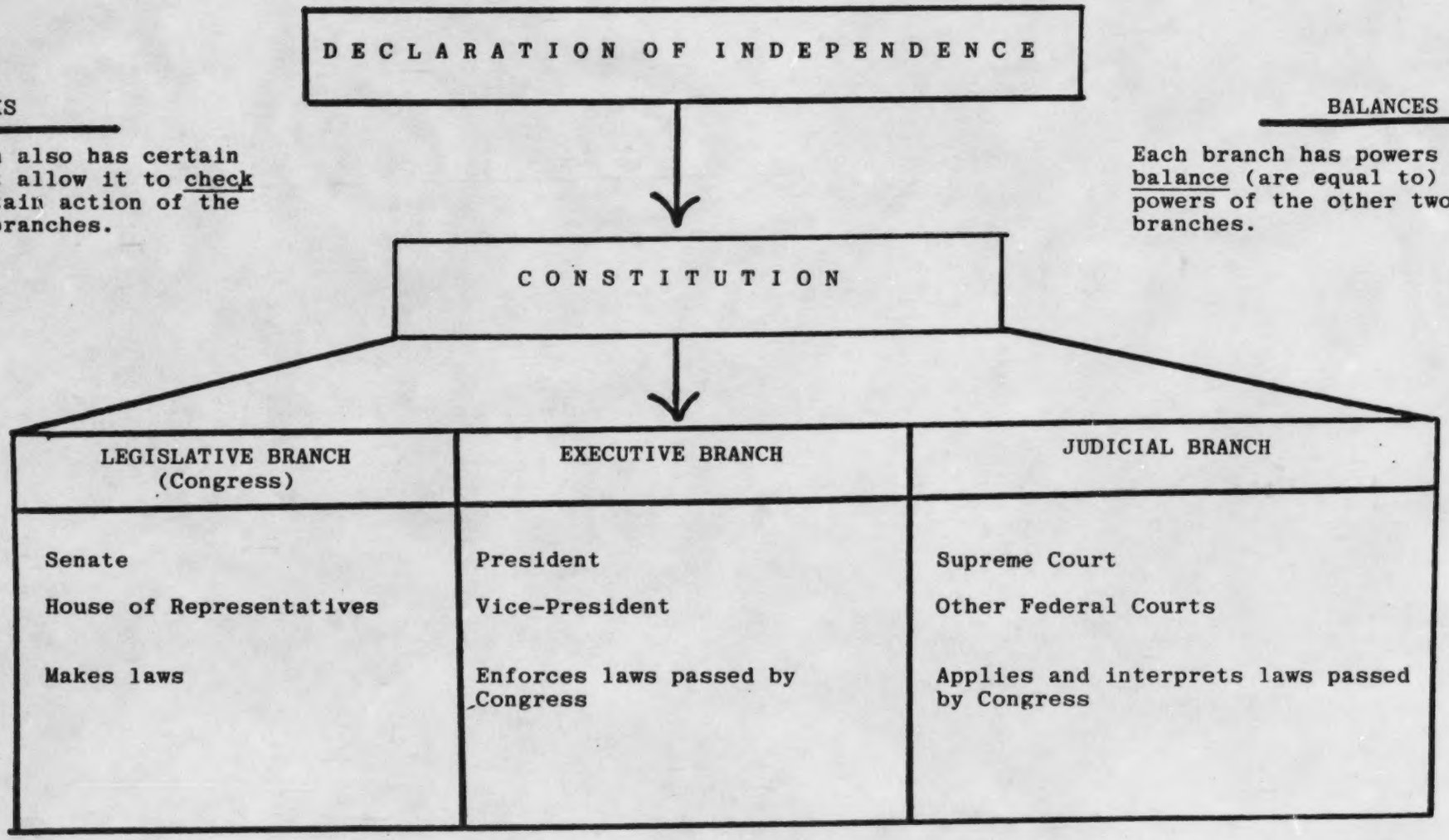

CHECKS

Each branch also has certain powers that allow it to check (stop) certain action of the other two branches.

BALANCES

Each branch has powers that balance (are equal to) the powers of the other two branches.

DO NOT COPY THIS PAGE

This chart shows the three branches of the U. S. Government, their members, and their main purpose.

Module: The United States Court System MODULE XIX **Moduł:** System Sądowy Stanów Zjednoczonych

OBJECTIVES

1. The student will examine a handout showing the two-part judicial system.
2. The student will describe the difference between our federal court system and our state system.
3. The student will list the seven (7) levels of course and the duties of each court.
4. The student states three (3) reasons why appeals are made to appellate courts.
5. The student will discuss why the Supreme Court would nullify a federal or state law.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zanalizuje otrzymane druki z opisem dwu-częściowego systemu sądowego.
2. Student opisze różnicę pomiędzy naszym federalnym i stanowym systemem sądowym.
3. Student wyliczy siedem (7) stopni w sądach i obowiązki każdego z nich.
4. Student wymieni trzy (3) powody, dla których apelacje są zgłaszane do sądów odwoławczych.
5. Student przedyskutuje, kiedy Sąd Najwyższy może anulować prawo federalne lub stanowe.

VOCABULARY - DEFINITIONS

justice	: (judges) member of the United States Supreme Court
judicial	: having to do with the courts or with judges
system	: a method of governing or arranging; classification
appeals	: to make an earnest request; new decision
original jurisdiction	: the authority of a court to start a case
appellate jurisdiction	: the authority of a court to review a decision made by a lower court
concurrent jurisdiction	: the authority over a case shared by both federal and state courts

141

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

sądownictwo	: członek Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych
sądowniczy	: mający do czynienia z sądami lub sędziami
system	: sposób zarządzania lub organizowania; klasyfikacja
apelacja	: odwołanie; nowa decyzja prawna
pierwsze postępowanie prawne	: prawo sądu do wszczęcia procesu sądowego
apelacyjne postępowanie prawne	: prawo sądu do zrewidowania decyzji podjętej przez: sąd niższego stopnia
zbieżne postępowanie prawne	: prawo do wszczęcia procesu sądowego przez oba sądy: federalny i stanowy jednocześnie

142

(dokończenie na następnej stronie)

Module: The United States Court System (continued)

Moduł: System Sądowy Stanów Zjednoczonych (ciąg dalszy)

OBJECTIVES

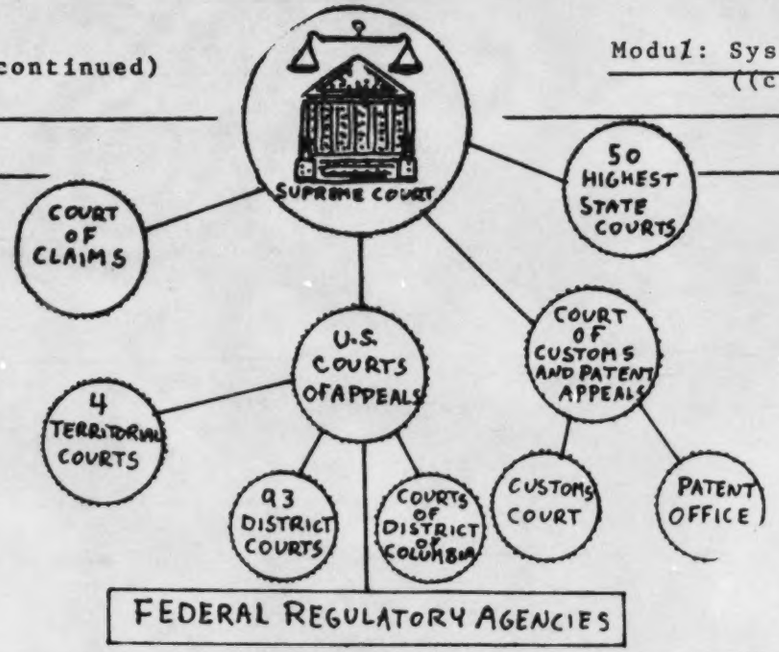

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
reverse decision	: higher court overturns a decision made by a lower court	zmiana decyzji	: unieważnienie decyzji podjętej przez sąd niższego stopnia przez sąd wyższego stopnia
circuit	: region (the United States is divided into eleven (11) circuits, each of which has a United States Court of Appeals	obwód	: rejon (Stany Zjednoczone są podzielone na jedenaście (11) obwodów, każdy z nich posiada Sąd Odwoławczy Stanów Zjednoczonych)
violate	: to break or disregard, as a law or rule	naruszenie	: nie przestrzeganie, przekroczenie, zlekceważenie
federal	: having to do with or belonging to the nation	federalny	: mający do czynienia lub należący do całego narodu
nullify	: to make null; having no legal or binding force	anulować	: unieważniać, pozbawiać mocy prawnej

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Cut out newspaper articles about court actions	1. Artykuły z gazet na temat procesów sądowych.
2. Class participation in group discussion over newspaper articles	2. Dyskusje w grupach w klasie na temat artykułów z gazet.
3. Handouts: class discussion	3. Druki: dyskusja w klasie.
4. Guest speaker: lawyer	4. Zaproszony gość: prawnik.
5. Films on judicial system	5. Filmy na temat systemu sądowego.
6. Cassette: court scene	6. Kasety: sytuacje w sądzie.
7. Review vocabulary meanings	7. Powtórzenie znaczenia słów zawartych w słownictwie.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

THE STATE COURT SYSTEM

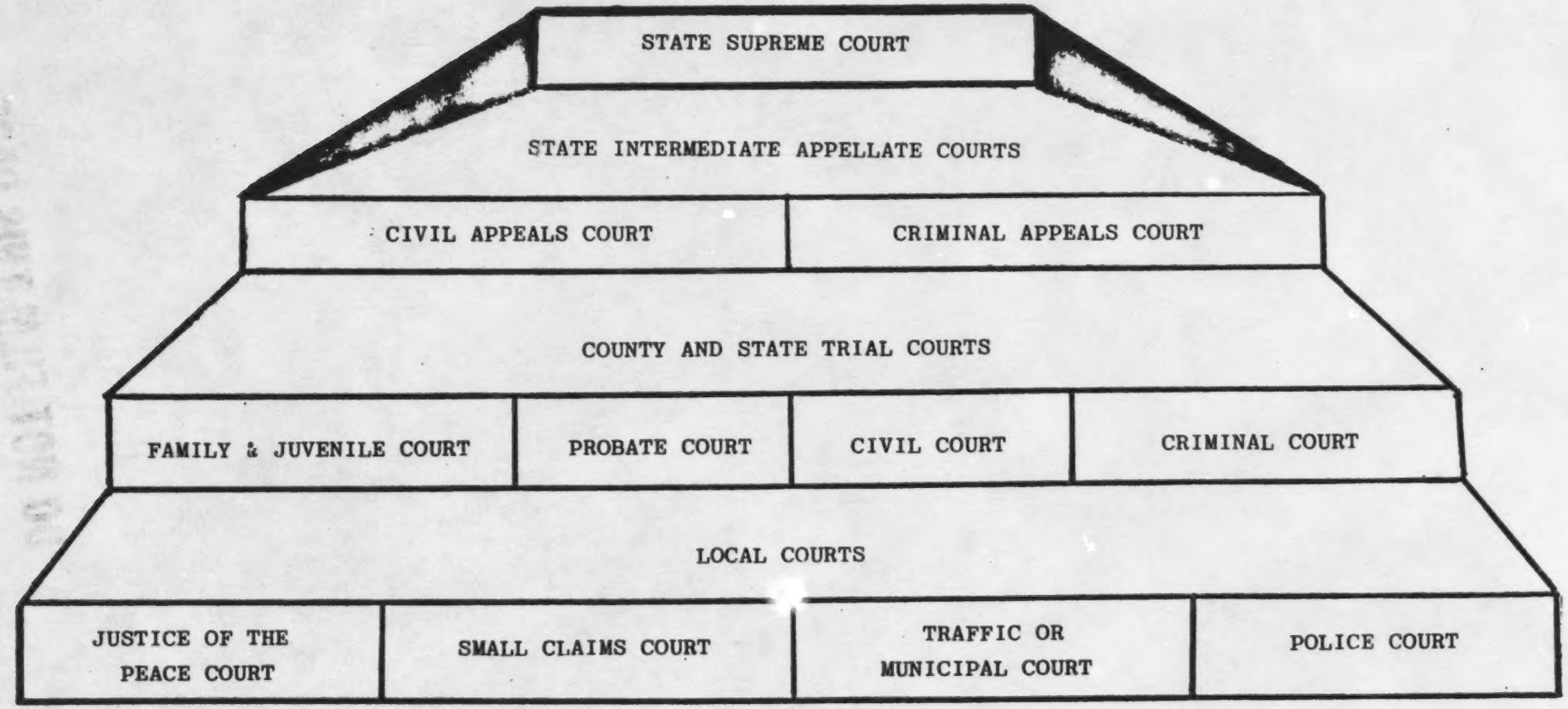

Module: You and the Miranda Warnings MODULE XX Moduł: Ty i Pouczenie Miranda

OBJECTIVES

1. The student will learn about the Miranda Warnings.
2. The student will learn about his rights if he/she is accused of a crime.
3. Given a handout, the student will discuss the four (4) parts of the Miranda Warnings.
4. The student will comprehend that if he/she is accused of a crime, he/she may choose to waive (give up) his rights, but only after hearing the Miranda Warnings read.
5. The student will discuss why the Miranda Warnings are used to protect all people.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zapozna się z Pouczeniem Miranda.
2. Student zapozna się ze swoimi prawami, kiedy jest on oskarżony o popełnienie przestępstwa.
3. Otrzymawszy druki, student przedyskutuje cztery (4) części Pouczenia Miranda.
4. Student zrozumie, ze jeżeli jest on oskarżony o popełnienie przestepstwa, może zrezygnować z przysługujacych mu praw, ale tylko po odczytaniu mu Pouczenia Miranda.
5. Student przedyskutuje dlaczego Pouczenie Miranda jest stosowane dla ochrony wszystkich ludzi.

VOCABULARY - DEFINITIONS

warnings : a sign or notice of something that may or will happen

accused : a person against whom a charge of crime is brought

waive : to give up claim to; as to waive one's right to answer

question : the act of asking; inquiry

silent : not speaking

presence : the fact of being in a certain place

forced : power used on a person

testify : to make a statement of what is known to be true

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

pouczenie : znak lub notyfikacja o czymś, co może się stać lub stanie się

oskarżony : osoba, która just podejrzana o popełnienie przestępstwa

zrezygnować : zaniechać roszczeń, jak np. zrezygnować ze swojego prawa do odpowiedzi

pytanie : dociekanie

milczący : nie mówiący, nie odzywający się

obecność : fakt znajdowania się w pewnym miejscu

zmuszony : użycie siły przeciwko komuś

zeznawać : oświadczać to, co jest prawdą

ENABLING ACTIVITIES

1. Participate in group discussions about the Miranda Warnings
2. Have different students enact an incident where they can read the Miranda Warnings
3. Listen to guest speaker: policeman
4. View films
5. Review vocabulary

MOŻLIWE ZAJECIA

1. Uczestnictwo w dyskusjach w grupach na temat Pouczenia Miranda.
2. Studenci odegrają skecze incydentów, w których mogliby odczytać Pouczenie Miranda.
3. Wysłuchanie zaproszonego gościa: policjanta
4. Obejrzenie filmów.
5. Powtórzenie słownictwa.

RESOURCES

Resources will be given by the teacher.

151

ŹRÓDŁA

Nauczyciel przygotuje źródła.

152

HANDOUT--You and the Miranda Warnings

If you are arrested, you must be told these four (4) things before the police can start to question you:

1. YOU HAVE THE RIGHT TO REMAIN SILENT.

2. ANYTHING YOU SAY CAN BE HELD AGAINST YOU IN A COURT OF LAW.

3. YOU HAVE THE RIGHT TO THE PRESENCE OF A LAWYER.

4. IF YOU CAN'T AFFORD A LAWYER, ONE WILL BE APPOINTED FOR YOU BEFORE QUESTIONING, IF YOU WISH.

FACTS ABOUT THE MIRANDA WARNINGS

Suppose you are arrested and accused of a crime. Do you have to answer the questions the police ask? Do you know your rights?

Under the Fifth Amendment of the Constitution it states that no one can be forced to testify against himself or herself. He or she has the right to remain silent.

The United States Supreme Court outlined rules that must be followed by the police when a person is arrested. These rules--the Miranda Warnings--MUST BE READ to the person who is under arrest by the police.

The rules--Miranda Warnings--was the result of a court case called Miranda versus Arizona.

A man named Miranda was arrested by police in Arizona. Mr. Miranda's rights under the Fifth Amendment were violated. From the outcome of the court decision in which Mr. Miranda won came the Miranda Warnings. The Miranda Warnings are meant to protect all people, regardless of race, creed or religion, from being questioned by police in an illegal way.

A policeman may not question you first and then tell you your rights after you have answered the policeman's questions. You can, if you want to waive (give up) your rights, but ONLY after hearing the Miranda Warnings read.

Module: Felonies vs. Misdeamonors MODULE XXI Moduł: Zbrodnie versus Przekroczenie

OBJECTIVES	WYSZCZEGÓLNIENIE
1. The student will list two (2) main types of crime.	1. Student wyliczy dwa (2) rodzaje przestępstw.
2. The student will describe the difference between felonies and misdemeanors.	2. Student opisze różnicę pomiędzy zbrodnią i przekorczeniem.
3. The students will list three (3) types of felonies.	3. Student wyliczy trzy (3) rodzaje zbrodni.
4. The students will list three (3) types of misdemeanors.	4. Student wyliczy trzy (3) rodzaje przekorczeń.
5. The student will comprehend the role of the Grand Jury with regards to felonies.	5. Student zrozumie rolę Sadu Przysięgłych w stosunku do zbrodni
6. The student will become aware of the severe penalties placed on one who commits a felony.	6. Student zapozna się z surowymi karami sądowymi nakładanymi na popełniających zbrodnię.

VOCABULARY - DEFINITIONS		SŁOWNICTWO - DEFINICJE	
felony	: a serious crime: murder,arson,burglary,etc.	zbrodnia	: poważne przestępstwo: morderstwo, podpalenie, włamanie, itd.
misdemeanor	: a less serious crime: shoplifting, driving while intoxicated, etc.	przekroczenie	: mniej poważne przestępstwo: kradzież, prowadzenie samochodu w stanie nietrzezwym, itd.
Grand Jury	: a group of citizens (usually from 12 to 23) that look into charges of someone who committed a crime	Sąd Przysięgłych:	grupa obywateli (zwykle od 12 do 33 osób), która osądza winę kogoś, kto popełnił
indicted	: to charge with a crime	oskarżony	: podejrzany o popełnienie przestępstwa
malicious	: law--resulting from or prompted by malice; spite; desire to injure another	szodliwy	: w prawie - wynikający lub spowodowany przez zły zamiar; złość; chęć zranienia kogoś
penalties	: the legal punishment for having committed a crime or having violated the law	kara sądowa	: legalna kara nakładana na popełniającego przestępstwo lub przekraczającego prawo
bail	: to release or obtain a release of an arrested person for future appearances in court	kaucja	: opłata pieniężna za uwolnienie lub uzyskanie zwolnienia osoby aresztowanej pod gwarancją ze osoba ta pojawi się w sądzie na procesie
		uwięzienie	: umieszczenie w więzieniu

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. Group discussion over the module objectives	1. Dyskusje w grupach na temat tematu modułu.
2. Guest speaker: law enforcement officer	2. Zaproszony gość: pracownik ustawodawstwa prawnego.
3. Formulate a class list of felonies and misdemeanors with penalties	3. Sformułować w klasie listę zbrodni i przekroczeńiem.
4. View films	4. Obejrzenie filmów.
5. Review vocabulary/word meanings	5. Powtórzenie słownictwo--znaczenia słów.
6. Cut out newspaper articles on two (2) types of crime	6. Artykuły z gazet na temat dwóch (2) rodzajów przestępstw.

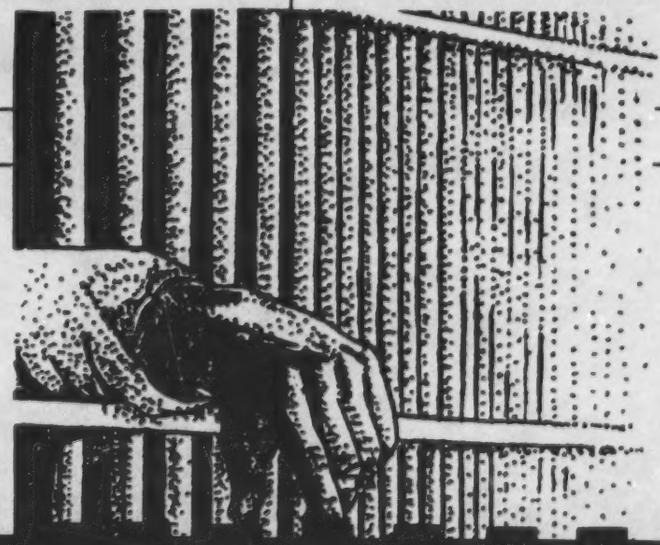

RESOURCES	ŹRÓDŁA
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła,

Module: When You Go To Court MODULE XXII Moduł: Kiedy Udajesz się do Sądu

OBJECTIVES

1. The student will learn about participants and their roles in court.
2. The student will identify preliminary steps needed when preparing for a day in court.
3. The student will distinguish the difference between the plaintiff and defendant.
4. The student will participate in a mock trial.
5. The student will accept or appeal the judgment of the court.

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zapozna się z członkami sądu i ich rolą w sądzie.
2. Student wymieni kroki wstępne przed udaniem się do sądu.
3. Student pozna różnicę pomiędzy oskarżycielem i oskarżonym.
4. Student weźmie udział w fikcyjnym procesie.
5. Student zaakceptuje lub wniesie odwołanie od wyroku sądowego.

VOCABULARY - DEFINITIONS

participant : a person who takes a part or share

preliminary : before the main part; preparatory

preparatory : preparing or serving to prepare for something

distinguish : to recognize one thing from another by some mark or characteristic

plaintiff : one who begins a personal action or lawsuit to obtain remedy for an injury to his rights

defendant : a person required to answer to a legal action or lawsuit

lawsuit : a case before a court

(continued on next page)

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

członek : osoba, która bierze udział w czymś lub dzieli coś z innymi

wstępne : przygotowawcze, przed wydarzeniem głównym

przygotowawcze : przygotowujące lub służące przygotowaniu

wyróżnić : odróżnić jedną rzecz od drugiej poprzez jakieś cechy charakterystyczne lub znaki; rozróżnić

oskarżyciel : ten, kto występuje z oskarżeniem osobistym lub sądowym w celu uzyskania zadośćuczynienia za doznane krzywdy lub pogwałcenie swoich praw

oskarżony : osoba, która ma odpowiedzieć przed sądem na zarzucane jej winy

sprawa sądowa : sprawa rozpatrywana przed sądem

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: When You Go To Court (continued)

Moduł: Kiedy Udajesz sie do Sadu (ciag dalszy)

OBJECTIVES

VOCABULARY - DEFINITIONS

appeal : to make a request, as for sympathy, or a new trial

judgment : a decision or opinion given after judging

versus : meaning against: Brown vs Smith

testimony: evidence; delcaration by witness under oath

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

odwołanie : wniesienie prośby o nowy proces lub prawo łaski

wyrok : decyzja lub opinia wydana po rozprawie sądowej

versus : oznacza: przeciwko, Kowalski przeciwko Grodskiemu

zeznanie : świadectwo; deklaracja świadka pod przysięgą

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJECIA
1. View films about court happenings	1. Obejrzenie filmów na temat wydarzeń w sądzie
2. Guest speaker: lawyer/judge	2. Zaproszony gość: adwokat/sędzia
3. Group discussion on preparations for a day in court	3. Dyskusje w grupach na temat przygotowań do udania się do sądu
4. Role playing: a mock trial	4. Gra z podziałem ról: fikcyjny proces
5. Rights of appeal	5. Prawa do odwołania
6. Review vocabulary/word meanings	6. Powtórzenie słownictwa--znaczenia słów
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: The Juvenile Justice System MODULE XXIII Moduł: System Sądowy dla Nieletnich

OBJECTIVES

1. The student will learn the juvenile justice system.
2. Given a flow chart on the juvenile justice system, the student will follow the arrows through each stage, noting the actions and alternative actions the court may take to deal with a juvenile offender.
3. The student will list five (5) ways in which the juvenile court system provides help and guidance to the juvenile offender.
4. Given a list of six (6) juvenile incidents, the student will decide what action might be taken by the juvenile justice system.
5. The student will listen and ask questions of the guest speaker.

VOCABULARY - DEFINITIONS

juvenile : a young person; in some states under the age of 18, in other states under the age of 16

justice : just or righeous action; carried out by the law/courts

stage : the scene of any noted action

action : the doing of something; performance; activity

alternative: a chance to choose between two (2) things

provide : to look out for in advance

guidance : to show the way; to guide; help

investigate: to search into; to study the facts

(continued on next page)

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student zapozna się z systemem sadowym dla nieletnich.
2. Otrzymawszy szkic systemu sądowego dla nieletnich, student prześledzi strzałki na każdym etapie wskazujące postępowania i postepowania alternatywe, jakie sąd może podjąć w sprawach nieletnich przestępców.
3. Student wymieni pięć (5) sposobów, w jakie sąd dla nieletnich zabezpiecza pomoc i kierownictwo dla nieletnich przestępców.
4. Otrzymawszy listę z sześcioma (6) incydentami dotyczącymi nieletnich, student zdecyduje, jakie postępowania mogą być podjęte przez system sądowy dla nieletnich.
5. Student wysłucha i zada pytania zaproszonemu gościowi.

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

nieletni : młodociany; w pewnych stanach poniżej wieku lat 18, w innych poniżej 16.

sądownictwo : sprawiedliwe lub właściwe postępowanie; podjęte przez prawo/sądy.

etap : scena każdego kolejnego postępowania

postępowanie : wykonywanie czegoś, robienie

alternatywny : możliwość wyboru pomiędzy dwiema (2) rzeczami

zabezpieczyć : przygotować, zapewnić wcześniej

kierownictwo : wskazywać, pomagać, uczyć właściwego postępowania

śledzić : badać, obserwować, studiować fakty

(dokończenie na nastepnej stronie)

Module: The Juvenile Justice System (continued)

Moduł: System Sądowy dla Nieletnich (ciąg dalszy)

OBJECTIVES

VOCABULARY - DEFINITIONS

incident : may happen; can occur, especially in connection with some other event

offender : a person who breaks the law or rule

probation : a trial or period of trial for finding out or testing a person's character or fitness

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

incydent : coś, co się może wydarzyć, szczególnie w połączeniu z jakimś innym zdarzeniem

przestępca : osoba, która występuje przeciwko prawu lub regułom

warunkowe zwolnienie niepełnoletniego przestępcy : próba, określony czas wyznaczony dla sprawdzenia charakteru osoby lub jej dostosowania społecznego

ENABLING ACTIVITIES	MOŻLIWE ZAJĘCIA
1. Participate in class reading and discussion of flow chart handout	1. Uczestnictwo w klasowym odczytaniu i dyskusji na temat otrzymanego szkicu.
2. Listen to speakers: A. policeman B. juvenile counselor	2. Wysłuchanie gości: A. policjanta B. doradcy dla nieletnich
3. Bring in newspaper articles about juvenile offenders and the juvenile justice system for "show and tell" discussion	3. Przynieść artykuły z gazet na temat nieletnich przestępców i systemu sądowego dla nieletnich; przedstawić i omówić je w klasie.
4. View films	4. Obejrzenie filmów.
5. Review vocabulary and word meanings	5. Powtórzenie słownictwa i znaczenia słów.
RESOURCES	**ŹRÓDŁA**
Resources will be given by the teacher.	Nauczyciel przygotuje źródła.

Module: Juveniles and PINS — MODULE XXIV — Moduł: Młodociani Przestępcy i Społecznie Niedostosowani

OBJECTIVES

1. The student will be able to explain the difference between a juvenile delinquent and PINS (Person in Need of Supervision).
2. The student will discuss the causes he/she feels are the most important reasons for some teenagers getting into trouble with the law.
3. The student will list five (5) ways in which parents, school officials, and people in the community can help teenagers from having problems with the law/courts.
4. The student will discuss actions that can be taken to prevent teenagers from becoming delinquents or PINS.
5. The student will listen and ask questions of a law enforcement officer.

VOCABULARY - DEFINITIONS

delinquent	: someone who violates the law
supervision	: the act of overseeing or directing
explain	: to make plain; to give the reasons for
discuss	: to debate fully and openly
reason	: an explanation for some belief or in defense of some act
prevent	: to keep from happening; to stop
opinions	: a judgment about a person or thing
official	: having authority to perform a service
actions	: the doing of something;performance;activity
counselors	: an advisor; a person who recommends what is to be done

WYSZCZEGÓLNIENIE

1. Student wytłumaczy różnice pomiędzy młodocianym przestępcą a osobą społecznie niedostosowaną.
2. Student przedyskutuje przyczyny, które wydają mu się najważniejszymi powodami, dla których nieletni wchodzą w konflikt z prawem.
3. Student wyliczy pięć (5) sposobów, za pomoca których rodzice, pracownicy szkolni i ludzie z okręgu mogą ustrzec młodocianych przed popadnięciem w konflikt z prawem/sądami.
4. Student przedyskutuje działania, które mogą być podjęte w celu ustrzeżenia nieletnich przed popełnieniem przestępstwa lub pozostaniem społecznie niedostosowanym.
5. Student wysłucha i zada pytania pracownikowi ustawodawstwa prawnego.

SŁOWNICTWO - DEFINICJE

w konflikcie z prawem	: ten, kto nie przestrzega praw
nadzór	: dozorowanie, kierowanie
wytłumaczyć	: objaśnięc, podać powód czegoś
przedyskutować	: omówić w pełni i otwarcie
powód	: wyjaśnienie przyczyny stanowiska lub obrony czegoś
ustrzec	: nie dopuścić, zatrzymać
opinia	: sąd na temat osoby lub czegoś
pracownik	: upoważniony do wykonywania pewnych działań
działania	: czynienie czegoś, wykonanie, robienie
doradca	: osoba, która doradza, co należy uczynić

ENABLING ACTIVITIES

1. Enter into group discussions over objectives
2. Listen to guest speaker: law enforcement officer
3. Collect information on community groups that assist juvenile delinquents or PINS in your area
4. Formulate group lists on ways to prevent juvenile delinquency in the community
5. Review vocabulary and word meanings
6. View films

MOŻLIWE ZAJĘCIA

1. Dyskusje w grupach na wyszczególnione tematy.
2. Wysłuchanie zaproszonego gościa: pracownika ustawodawstwa prawnego.
3. Zebranie informacji na temat instytucji w twoim okręgu do spraw nieletnich przestępców i społecznie niedostosowanych.
4. Sformułować w grupach listę sposobów mających na celu zapobieganie przestępstw popełnianych przez młodocianych w twoim okręgu.
5. Powtórzenie słownictwo i znaczenia słów.
6. Obejrzenie filmów.

RESOURCES

Resources will be given by the teacher

ŹRÓDŁA

Nauczyciel przygotuje źródła.

KNOW YOUR LAWS

Competency Task Matrix - Modules 1 - 24

	Objectives / Vocabulary: Road Signs	Objectives / Vocabulary: Hidden Puzzles	Objectives / Vocabulary: Diagrams	Objectives / Vocabulary: Contracts	Objectives / Vocabulary: Social Forms	Objectives / Vocabulary: Cause and Effect
READING						
WRITING	Fill in tax form	Objectives (list) in writing	Objectives (describe) in writing	Write your county commissioner	Write your state congressman	Complete a legal and binding contract
SPEAKING/ LISTENING	Listen to a lawyer	Partaicipation in group discussions	Role playing	Listen to a policeman/woman	Describe orally an accident	Describe orally a crime being committed
VIEWING	Films	Cassettes	Sight game	County government in action	Acutal court hearings	Visiting county jail - field trip
PROBLEM SOLVING	Decide what each legal document is for	Decide which court system for criminal/circuit	Decide citizen's duties and responsibilities	Decide which laws are state or local	Decide which candidate to vote for	Decide when you need a lawyer
INTERPERSONAL RELATIONS	Peer grouping discussions	Role playing in groups	Be successful in knowing your laws	Interact with police successfully	Ask questions of guest speakers, lawyers, judges. and law enforcement officers	
COMPUTATION	Your tax forms	Food stamp forms	Lease contract			

BIBLIOGRAPHY

Abramowitz, Jack: Foundations of Freedom. Chicago, Ill., Follett Publishing Co. 1976.

Holk, John H: Your Government and You. New York, Frank E. Richards Publishing Company, Inc., 1975.

Knownslar, Allan A.; Smart, T. L.: Civics, Citizen and Society. New York, McGraw-Hill Book Company, 1980.

Morris, Allen: The Florida Handbook. 17th Edition, Tallahassee, Florida, The Peninsular Publishing Company, 1979-1980.

Pickens, Leslie: Your Housing Needs and Renting A Place To Live. Portland, Oregon, McGraw-Hill Book Company, 1980.

Pickens, Leslie: Buying A House and Buying A Mobile Home. Portland, Oregon, McGraw-Hill Book Company, 1980.

Poor, Henry V.: You and The Law. New York, The Reader's Digest Association Inc., 1971.

Post, Albert; Johnson, William: The Young American Citizen. New York, W. H. Sadlier Inc., 1978.

Rickes, Linda; Mahe, S.: Juvenile Problems and The Law. St. Paul, Minnesota, West Publishing Company, 1975.

Rickes, Linda; Mahe, S.: Youth Attitudes and Police. St. Paul, Minnesota, West Publishing Company, 1975.

Rickes, Linda; Mahe, S.: Courts and Trials. St. Paul, Minnesota, West Publishing Company, 1975.

Rickes, Linda; Mahe, S.: Lawmaking. St. Paul, Minnesota, West Publishing Co., 1975.

Sellers, Nancy: Advertising Techniques and Consumer Fraud. Portland, Oregon, McGraw-Hill Book Company, 1980.

Udvari, Stephen S.: Being An Informed Citizen. Austin, Texas, Steck-Vaughn Company, 1973.

Zak, Therese A.: Understanding Contracts and Legal Documents and Understanding Criminal Law. Portland, Oregon, McGraw-Hill Book Co., 1980.